

TRI OSNOVNA TEMELJA

ČETIRI BITNA PRAVILA

DJELA KOJA RUŠE VJEROVANJE

Imam Muhammed b. Abdul-Vehhab et-Temimi, rhm.

NASLOV POSLANICA:

TRI OSNOVNA TEMELJA

ČETIRI BITNA PRAVILA

DJELA KOJA RUŠE VJEROVANJE

AUTOR:

Muhammed b. Abdul-Vehhab, rhm.

LEKTURA:

Muhamed Hodžić

PRIJEVOD:

Amir I. Smajić

DIZAJN NASLOVNICE:

Edis Smajić

RECENZIJA:

Hajrudin Ahmetović

TEMATIKA:

Islamsko vjerovanje

DRUGO IZDANJE

Medina, 1434 / 2013.

PREDGOVOR PREVODIOCA

Zahvala pripada Allahu, dželle šanuh, Gospodaru svih svjetova. Neka je potpuni Allahov salavat i selam na Poslanika Muhammeda, njegovu časnu porodicu i sve plemenite ashabe.

Doista je, Allah, azze ve dželle, stvorio ljude, džinne i meleke samo da bi Ga obožavali, bili Mu pokorni i istinski Ga veličali, onako kako to samo Njemu, Uzvišenom, dostoji. ***"Džinne i ljude nisam stvorio osim zato da Mi čine ibadet."*** (Ez-Zarijat, 22)

Naprotiv, sve mimo nepokornih džinna i ljudi veliča i slavi Uzvišenog Allaha. ***"Njega veličaju sedmera nebesa, i Zemlja, i oni na njima; i ne postoji ništa što Ga ne veliča, ali vi ne razumijete veličanje njihovo."*** (El-Isra, 44)

Istinsko veličanje Allaha, dželle šanuh, upućujući svaki vid ibadeta i dobročinstva samo Njemu, Veličanstvenom, je najbitniji princip i najvažniji temelj na kojem je sagrađeno ispravno islamsko vjerovanje.

Ujedno, Uzvišeni Allah nije nas ostavio da lutamo u zabludama bez upute i smjernica, nego nam je poslao poslanike, spustio knjige i olakšao puteve spoznaje, kako niko od nas ne bi imao opravdanja za svoja loša djela.

Allah, dželle šanuh, rekao je: ***"... o poslanicima koji su radosne vjesti i opomene donosili, da ljudi poslije poslanika ne bi nikakva opravdanja pred Allahom imali."*** (En-Nisa, 165)

Svaki poslanik kojeg je Allah poslao ljude je pozivao da veličaju i slave Uzvišenog Allaha ispovijedajući Mu jednoću, a ujedno da se klone svega što je suprotno tome, kao mnogoboštvo, idolatrija, bezboštvo i sl. ***"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: Allaha obožavajte i klonite se taguta!"*** [1] (En-Nehl, 36)

Imajući u vidu spomenuto, svaki musliman i muslimanka obavezni su detaljno spoznati islamsko vjerovanje, kako bi obožavali Allaha i robovali Mu, dželle šanuh, onako kako nam je On to naredio u Svojoj Plemenitoj knjizi i putem Poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

Kada se period poslanstva i prvih, ispravnih, generacija udaljio, neznanje rasprostranilo, zabluda povećala a većina ljudi leđa vjeri okrenulo, mnogi bitni temelji islamskog vjerovanja postali su nejasni običnom narodu, pa čak i mnogim učenim muslimanima. Radi toga su islamski učenjaci nastojali da olakšaju i prikažu to vjerovanje na pojednostavljen i pristupačan način običnom narodu, koji detaljno ne izučava vjerske znanosti.

Od onih koji su posvetili krajnji napor u uspostavi i širenju tog ispravnog vjerovanja, u nama blisko vrijeme, je imam i obnovitelj vjere, šejhul-islam ***Muhammed b. Abdul-Vehhab b. Sulejman et-Temimi***, rahimehullah.

Imam Muhammed, rahimehullah, živio je u području Nedžda na Arapskom poluotoku, koji se danas nalazi u provinciji Rijad, glavnom gradu Arabije. Na ahiret je preselio 1206. h. god. Pozivao je Allahu danju i noću, javno i tajno, odazivajući se naredbi Uzvišenog: ***"Na put Gospodara svoga mudro i lijepim***

---

[1] Pod terminom "*tagut*" podrazumijeva se svaki vid nevjerstva i mnogoboštva, te sve što odvodi i odvraća od Allahovog puta i upute Njegovih vjerovjesnika.

savjetom pozivaj i s njima se na najljepši način raspravljaj!" (En-Nehl, 125)

Živio je u vremenu kada je većina naroda lutala po tminama džehla, kufra, širka, pokuđene i zabranjene pristrasnosti i slijepog slijeđenja. Mnogi su pripisivali Allahu nekog ravnim, obožavajući i obraćajući se drugima mimo Allahu, tražeći korist i otklanjanje štete od drugih mimo Allaha, zavjetujući se drugima mimo Allaha, a u isto vrijeme su govorili za sebe da su muslimani.

Kada je ovakvo stanje bilo na Arapskom poluotoku, možemo onda zamisliti kakvo je stanje bilo na drugim mjestima i do koje mjere su ljudi bili zavedeni.

Imam Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullah, odlučio je da pokuša vratiti ljude na ispravno vjerovanje, i na tom putu bio je potpomognut od strane Allaha, dželle šanuhu, iako je naišao na mnoštvo onih koji su mu se suprostavljali dajući prednost svojim strastima nad istinom, ali, ***"... Allah je odbio osim da upotpuni svjetlo Svoje..."*** (Et-Tevbe, 32)

Na tom putu napisao je mnoga korisna djela i poslanice, od kojih su i jako kratka ali mnogo poučna i poznata djela: ***Tri osnovna temelja***[2], ***Četiri bitna pravila*** *i* ***Djela koja ruše vjerovanje***, koja su pred nama, u kojim se autor na pojednostavljen i lagan način osvrnuo na najbitnija pitanja islamskog vjerovanja.

---

[2] Osnova prijevoda teksta poslanice ***Tri osnovna temelja*** je prijevod našeg šejha ***hfz. Jusufa Barčića***, rahimehullah, uz mnoge izmjene i prepravke koje su urađenje nakon njegove smrti i bez njegove saglasnosti i dozvole, i iz tog razloga sam prijevod pripisao sebi, moleći Allaha, dželle šanuh, da ga nagradi za uloženi trud.

Predstavlja nam zadovoljstvo da ove poznate poslanice ponudimo bošnjačkom čitateljstvu u novom izdanju, moleći Allaha, dželle šanuh, da se svi zajedno okoristimo.

Ovo izdanje poslanice je - pored korekcija grešaka koje su bile prisutne u dosadašnjim prijevodima - obogaćeno i kratkim pojašnjenjem određenih pasusa kroz fusnote.

Savršenstvo je dostojanstveno samo Uzvišenom Allahu, a manjkavost je osobina čovjeka, pa onaj ko uoči određene manjkavosti, propuste ili greške, neka ne škrtari da nam na to ukaže, jer *"Ustrajavanje na greški je manjkavost, a vraćanje na istinu je vrlina."*

Molim Allaha, dželle šanuh, da učini ovaj skromni trud iskrenim, radi Njegovog zadovoljstva i plemenitog lica, i da njime okoristi muslimane. Amin!

Amir I. Smajić

Medina, 05. 01. 1435 h. g.

am.ibr.sm@gmail.com

TRI OSNOVNA TEMELJA

El-Usulu-s-Selase ve edilletuha

Imam šejhul-islam

Muhammed b. Abdul-Vehhab et-Temimi, rhm.

(preselio na ahiret 1206 h. g.)

SA ARAPSKOG PREVEO I BILJEŠKAMA POPRATIO:

Amir I. Smajić

U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

Imam, šejhul-islam i obnovitelj tevhida, šejh ***Muhammed b. Abdul-Vehhab b. Sulejman et-Temimi***, rahimehullah, rekao je:

Znaj, Allah ti se smilovao, da nam je obaveza naučiti četiri stvari:

Prva*:* znanje - a to je spoznaja Uzvišenog Allaha, spoznaja Njegova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i spoznaja vjere islama, sa dokazima.[3]

Druga*:* rad po tome.[4]

Treća*:* pozivanje (da'va) tome.[5]

---

[3] Tj. sa dokazima iz Allahove Plemenite knjige *Kur'ana* i *sunneta* Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, razumijevajući to onako kako su to spoznale i shvatile prve generacije ovog ummeta.

[4] Znanje će onome koji ne radi po njemu biti propast na Sudnjem danu. Ebu Berze el-Eslemi, radijallahu anhu, prenosi od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: ***"Neće se pomjeriti stope roba na Sudnjem danu sve dok ne bude upitan o svojim godinama u šta ih je proveo, i o znanju koliko je radio po njemu, i o imetku kako ga je stekao i u šta ga je potrošio, i o svome tijelu u šta ga je iskoristio."*** Bilježe ga Tirmizi, 2417; Darimi, 1/131; Ebu Ja'la, 2/353 i drugi s dobrim lancem prenosilaca.

[5] Da'va, tj. poziv Allah, je put svih Allahovih poslanika i njihovih istinskih sljedbenika, ***"A ko govori ljepše od onoga koji poziva Allahu, radi dobra djela, i govori: 'Ja sam doista musliman!'"*** (Fussilet, 33)

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ***"Onaj ko bude pozivao u uputu imaće nagradu svih onih koji ga u tome budu slijedili, a od njihove nagrade se ništa neće umanjiti. A onaj ko bude pozivao u zabludu imat će grijeh svih koji ga u tome budu slijedili, a od njihovog grijeha se ništa neće umanjiti."*** Bilježi ga Muslim, 6980.

***Četvrta**:* strpljivost na poteškoćama u tome[6].

Dokaz za spomenuto su Allahove riječi:

"Tako mi vremena, čovjek, doista, gubi, samo ne oni koji vjeruju i dobra djela čine i koji jedni drugima istinu preporučuju i koji jedni drugima preporučuju strpljenje." (El-Asr, 1-3)[7]

Imam Šafija, rahimehullah, kaže: *"Da Allah nije spustio dokaza protiv Svojih stvorenja osim ove sure bila bi im dovoljna."*

A Imam Buhari, rahimehullah, rekao je: *"Poglavlje o znanju prije riječi i djela, a dokaz za to su Allahove riječi: **"Znaj da nema boga osim Allaha i traži oprosta za svoje grijehe."** (Muhammed, 19), pa je počeo sa znanjem prije govora i djela."*[8]

---

[6] Strpljivost (ar. es-sabr) je smirenosti i čvrstina u srcu prilikom poteškoća i nedaća. Musliman je dužan da se strpi na pokoravanju Allahu, dželle šanuh, izvršavajući Njegove naredbe i kloneći se Njegovih zabrana, te je obavezan da bude strpljiv na iskušenjima koja ga, Allahovom odredbom, na tom putu zadese.

Ibn Tejmijje, rahimehullah, rekao je: "Onaj ko bude nadaren saburom i čvrstim ubjeđenjem (ar. el-jekin), Allah će ga učiniti predvodnikom (drugima) u vjeri." (*Medžmu'ul-fetava*, 6/215)

[7] Allah, azze ve dželle, kune se s čim hoće od Svojih stvorenja, kao što je u ovoj i drugim kur'anskim surama, i ne kune se, dželle šanuh, osim onim što je vrijedno i uzvišeno kod Njega, dok ljudima nije dozvoljeno da se zaklinju osim s Uzvišenim Allahom kao što je došlo u mnogim hadisma.

Abdullah b. Omer, radijallahu anhuma, prenosi od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: ***"Onaj ko se zaklinje među vama, neka se zaklinje Allahom ili neka šuti."*** Bilježe ga Buhari, 2533; i Muslim, 4346.

[8] Tj. prvo nam je naredio znanje, a to je da spoznamo da nema drugog istinskog božanstva koje zaslužuje da bude obožavano mimo Allaha, dželle šanuh, a zatim nam je naredio djelo, a to je da tražimo oprosta za svoje grijehe.

TRI BITNE NAPOMENE [9]

Znaj, Allaha ti se smilovao, da su svaki musliman i muslimanka obavezni naučiti tri stvari i raditi po njima:

***Prva**:* da nas je Allah stvorio i opskrbio, i da nas nije ostavio zaboravljene, nego nam je poslao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Ko mu se bude pokoravao ući će u Džennet, a onaj ko mu otkaže poslušnost ući će u Vatru.[10]

Dokaz za to su riječi Allaha Uzvišenog:

"Mi smo vam, zaista, poslali Poslanika da bi svjedočio protiv vas isto onako kao što smo i Faraonu Poslanika poslali, ali Faraon nije poslušao Poslanika, pa smo ga teškom kaznom kaznili." (El-Muzzemmil, 15-16)[11]

***Druga**:* da Allah ne prihvata da mu se pridruži ikakav drug u obožavanju (tj. učini širk), ni bliski melek, niti poslati poslanik.

---

[9] Ovaj i slični naslovi su stavljeni radi lakšeg shvatanja teksta i veće preglednosti i nisu od govora autora.

[10] Allah, dželle šanuh, rekao je: ***"A onoga ko otkaže pokornost Allahu i Poslaniku Njegovu, i preko granica Njegovih propisa prelazio – On će u vatru baciti, u kojoj će vječno ostati; njega čeka sramna patnja."*** (En-Nisa, 14)

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: ***"Svi od mog ummeta ući će u Džennet, osim oni koji odbiju!"*** Bi rečeno: "A ko će to odbiti, o Allahov Poslaniče?" ***"Ko mi se bude pokoravao ući će u Džennet, a ko mi se ne pokori taj je odbio!"*** – odgovori on. Bilježi ga Buhari, 7851.

[11] Hafiz Ibn Kesir, rahimehullah, rekao je: "A vi ste, o ummete Muhammedov, još preči da budete kažnjeni i uništeni ako zanevjerujete u vašeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, zato što je vaš Poslanik vrijedniji i bolji od Musa'a sina Imranovog, alejhis-selam, koji je poslan Faraonu." (*Tejsirul-vusul*, str. 33)

Dokaz za to su riječi Allaha Uzvišenog:

"Mesdžidi (džamije) su Allaha radi pa ne molite se uz Allaha nikome!" (El-Džinn, 18)[12]

Treća*:* da onome koji se pokori Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i obožava jedino Allaha nije dozvoljeno prijateljevati (tj. potpomagati, iskazivati naklonost i pomoć) sa onim ko se suprostavlja Allahu i Njegovom Poslaniku pa makar bio i najbliži rod.[13]

---

[12] ***"Allah, doista, neće oprostiti da Mu se širk učini, a oprostit će sve mimo toga kome On hoće! A onaj ko drugog Allahu pridružuje, on čini potvoru i grijeh veliki!"*** (En-Nisa', 48).

[13] Autor, rahimehullah, ovdje se dotakao jednog veoma bitnog i veličanstvenog temelja na kojem je zasnovana ova uzvišena vjera, a to je pitanje *el-vela vel-bera-a*, tj. prijateljevanja i potpomaganja, te mržnje i odricanja u Islamu. Riječ *"el-vela"* znači: potpomaganje, ljubav, iskazivanje počasti i uvažavanja i iskazivanje pripadnosti vjernicima riječima i djelima, bilo tajno i skriveno, ili javno i otvoreno. Riječ *"el-bera"* znači: udaljavanje, napuštanje, neprijateljstvo i odricanje od nevjernika, nakon opomene i upozorenja. Iz prethodnog vidimo da se značenje termina *el-vela vel-bera* svodi na iskazivanje ljubavi prema vjernicima, muslimanima, i potpomaganje na tom putu, te iskazivanje mržnje i odricanja prema nevjernicima i neprijateljevanje na tom putu.

Allah, dželle šanuh, rekao je: ***"O vjernici s Mojim i svojim neprijateljima ne prijateljujte i ljubav im ne poklanjajte – oni poriču Istinu koja vam dolazi i izgone Poslanika i vas samo zato što u Allaha, Gospodara vašeg, vjerujete."*** (El-Mumtehane, 1)

NAPOMENA: Islam je propisao prezir, mržnju, odricanje i neprijateljevanje prema nevjernicima, ali, u isto vrijeme zabranio je bespravno prolivanje krvi i činjenje nepravde i nasilja općenito, vjernicima i nevjernicima, čiju je krv Allah zabranio, a to su svi nevjernici koji nisu u direktnom ratu s muslimanima. Ne samo to, nego Islam ne zabranjuje činjenje dobročinstva prema nevjernicima, naročito bližoj rodbini i komšijama, sve dok ne iskažu otvoreno neprijateljstvo prema vjeri. Propisano je lijepo i prijatno ophođenje prema njima kako bi im omilili našu vjeru i podstakli ih na razmišljanje o prelasku na Islam i tako bili

Dokaz za to su riječi Allaha Uzvišenog:

"Nećeš naći da ljudi koji u Allaha i onaj svijet vjeruju, budu u ljubavi sa onima koji se Allahu i Poslaniku Njegovu suprostavljaju, makar im oni bili očevi njihovi, ili sinovi njihovi, ili braća njihova, ili rođaci njihovi. Njima je On u srca njihova vjerovanje usadio i pomoći Svojom ih osnažio, i On će ih uvesti u Džennetske bašče kroz koje rijeke teku da u njima vječno ostanu. Allah je njima zadovoljan, a i oni su zadovoljni Njime. Oni su na Allahovoj strani, a oni na Allahovoj strani će sigurno uspjeti." (El-Mudžadele, 22)[14]

PRAVOVJERNOST IBRAHIMA, ALEJHIS-SELAM

Znaj, Allah te uputio da Mu se pokoravaš, da je pravovjernost vjere Ibrahima, alejhis-selam, da obožavaš samo Allaha, iskreno Mu se pokoravajući. To je Allah, Uzvišeni, naredio svim ljudima i radi toga ih je stvorio.[15]

---

uzrokom da se spase vječne patnje u Vatri, koja je pripremljena za sve koji ne budu sljedbenici Islama.

[14] Allah je također rekao u tom kontekstu: ***"Divan uzor za vas je Ibrahim i oni koji su uz njega bili kada su narodu svome rekli: 'Mi s vama nemamo ništa, a ni sa onima koje, umjesto Allaha, obožavate; mi vas se odričemo, i neprijateljstvo i mržnja će između nas ostati sve dok ne budete u Allaha, Njega jedinog, vjerovali!'"*** (El-Mumtehane, 4)

[15] Pravovjernost (ar. el-hanifijje) je potpuno napuštanje širka i svega što vodi ka njemu, i okretanje srcem, riječima i djelima ka Uzvišenom Allahu, ispovijedajući Mu tevhid, koji je vjera svih Allahovih poslanika, vjerovjesnika i odabranih robova. ***"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: Allahu činite ibadet i klonite se taguta!"*** (En-Nehl, 36) ***"Prije tebe nijednog poslanika nismo poslali, a da mu nismo objavili: 'Nema boga osim Mene, zato Meni činite ibadet!"*** (El-Enbija, 25)

Allah, dželle šanuh, rekao je:

"Džinne i ljude nisam stvorio osim zato da Mi čine ibadet." (Ez-Zarijat, 22)[16]

Najvažnije što je Allah naredio je *TEVHID* - a to je obožavanje Allaha Jedinog[17], a najvažnije što je zabranio je *ŠIRK* - a to je upućivanje dove (molitve) nekom drugom uz Njega.[18]

---

[16] Allah, azze ve dželle, nije stvorio ljude iz potrebe za njima, ili iz razonode i zabave, niti ih je stvorio bez ikakve svrhe i uzalud, nego ih je stvorio iz jednog i jedinog uzvišenog cilja, a to je da samo Njega obožavaju i da samo Njemu robuju.

[17] Pod *tevhidom* se misli na iskazivanje jednoće Allahu, dželle šanuh, u svim vidovima pokornosti, tako da se ne obožava i ne veliča osim On, Uzvišeni, koji nema sudruga. *Tevhid* obuhvata i ubjeđenje da je Allah jedini gospodar svega što postoji i da Njemu pripadaju najljepša imena i najuzvišenija svojstva i atributi. *Tevhid* je iskreno veličanje Allaha s ljubavlju, strahom, žudnjom, istinskim osloncem, nadom i upućivanjem dova samo Njemu, dželle šanuh. *Tevhid* je početak vjere i njen kraj, unutrašnjost vjere i njena vanjština, i to je prvo i posljednje u što su pozivali svi Allahovi poslanici i vjerovjesnici. Radi ovog *tevhida*, stvorena su stvorenja, slati vjerovjesnici i spuštene knjige. Radi njega su ljudi razdvojeni na vjernike i nevjernike, sretne - koji su stanovnici Dženneta, i nesretne - koji su stanovnici Vatre. Kao rezultat njegove bitnosti i vrijednosti Allah je zabranio i svetim učinio krv, imetak i čast onoga koji ga istinski uspostavi i ostvari. Uzvišeni je zagarantovao onome ko umre na *tevhidu* ulazak u Džennet i zabranio Vatri da ga prži, što jasno upućuje na veličanstvenu korist *tevhida*.

[18] Pod *širkom* se misli na iskazivanje, upućivanje i pripisivanje onoga što je svojstveno samo Allahu, dželle šanuh, nekom drugom mimo Njega. Primjer toga je vjerovanje u nekog drugog mimo Allaha, smatranje da postoji neko drugi ko upravlja kosmosom, u čijim rukama je dobro i zlo, sudbina, opskrba, stvaranje i rastvaranje, oživljavanje i usmrćivanje. U to ulazi i smatranje da neko, mimo Allaha, poznaje gajb – nevidljivi svijet, ono što je bilo i što će biti. ŠIRK je smatranje da Allah ima sudruga i da neko drugi zaslužuje da bude obožavan pored Njega ili s Njim, kao da se neko drugi veliča, slavi ili moli za pomoć i otklanjanje nedaća, ili da se traži šefa'at (posredništvo i zauzimanje)

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

"Allahu činite ibadet (obožavajte ga) i ne pripisujte mu išta ravnim (ne činite širk)!" (En-Nisa', 36)[19]

---

kod Allaha od nekoga od stvorenja, ili pada na sedždu i ruku'u, ili zavjetuje i pokorava nekom drugom mimo Njemu.

Onaj ko razmisli o kur'ansko-hadiskim tekstovima može zaključiti da se ŠIRK dijeli na dvije vrste:

Prva: Veliki (veći) širk, koji je prethodno definiran i za sobom povlači četiri posebnosti: 1.) da nikom neće biti oprošten bez pokajanja, 2.) da će onaj koji ga čini vječno biti u Vatri i nikad neće ući u Džennet, 3.) da se onom koji čini širk poništavaju sva dobra djela koja je prethodno radio, 4.) da izvodi počinioca iz islama i ruši njegovo vjerovanje.

Druga: Mali (manji) širk, kao djelimično uljepšavanje ibadeta radi nečijeg pogleda, pretvaranje, zaklinjanje nečim mimo Allaha, dželle šanuh, i svaki neciljani govor koji u sebi sadrži umanjivanje Allahove, azze ve dželle, veličanstvenosti, kao da kaže: *"Što Allah i ti hoćete"*, ili *"Da nije Allaha i tog ne bi se spasili"* i sl. Mali širk ne izvodi počinioca iz vjere, ali je jedan od najvećih grijeha kod Uzvišenog Allaha.

Allah, dželle šanuh, rekao je: ***"A onaj ko Allahu širk čini, Allah će mu ulazak u Džennet zabraniti i boravište njegovo će Džehennem biti; a nevjernicima neće niko pomoći."*** (El-Ma'ide, 72)

[19] Abdullah b. Abbas, radijallahu anhuma, rekao je: "Svako mjesto u Kur'anu gdje Allah naređuje da se obožava pod tim se misli da Mu se ispovijeda tevhid." (*Hašije Selasetil-usul*, str. 22-23).

Ibn Tejmijje, rahimehullah, rekao je: "Nema korisnije stvari za čovjekovo srce od tevhida i ihlasa (iskrenosti), niti ima štetnije stvari po njegovo srce od širka" (*Medžmu'ul-fetava*, 10/7523).

TRI OSNOVNA TEMELJA

Pa kada budeš upitan: *"Koja su tri temelja koja je obavezan da poznaje svaki čovjek?"*

Reci: *"Da poznaje svoga Gospodara, svoju vjeru i svoga poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem."*[20]

---

[20] Ova tri temelja obavezan je spoznati i po njima raditi svaki musliman, koji vjeruje u Uzvišenog Allaha i Njegova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, zato što će upravo o tome biti upitan kada bude stavljen u kabur.

Beraa b. 'Azib, radijellahu anhu, prenosi od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, dug hadis o kaburskom iskušenju nakon smrti, u kojem - između ostalog - stoji: *"**Zatim se njegova duša vrati u tijelo i tada mu dođu dva meleka koja ga podignu da sjedne i počnu ispitivati: 'Ko je tvoj Gospodar?' A on će odgovoriti: 'Moj Gospodar je Allah.' 'Koja je tvoja vjera?' – oni će ponovo upitati, a on će odgovoriti: 'Moja vjera je islam.' 'A ko je onaj čovjek koji vam je poslan?' – upitat će oni, a on će reći: 'On je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.' Zatim će ga dva meleka upitati: 'A kako si sve to znao?' 'Čitao sam Allahovu knjigu, vjerovao u ono što piše u njoj i sve potvrdio' – odgovoriće on. Nakon toga će doći glas s nebesa: 'Istinu je rekao Moj rob pa mu pripremite posteljinu iz Dženneta, obucite ga džennetskom odjećom i otvorite mu prolaz ka Džennetu.'**"*

Hadis su u potpunosti, s približnim verzijama, zabilježili imam Ahmed, 18614; Ebu Davud, 4755; Ibn Madže, 1549; Abdur-Rezzak, 6737; Ibn Ebi Šejbe, 12059; Hakim, 107; Bejheki u *Šu'abul-iman,* 395 i drugi s vjerodostojnim lancem prenosilaca.

Ibn Ebil-'Izz el-Hanefi, rahimehullah, rekao je: "Svi učenjaci ehli-sunneta su jednoglasni da je ono na što upućuje ovaj hadis istina." (*Šerhu-akideti-tahavije*, 2/607).

TEMELJ PRVI

Kada ti se kaže: *"Ko ti je Gospodar?"*

Reci: *"Moj Gospodar je Allah, Koji me je uzdigao i uzdigao sve svjetove Svojom blagodati. On je moje božanstvo i ja nemam drugog božanstva osim Njega."*

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

"Sva zahvala pripada Allahu, Gospodaru svih svjetova." (El-Fatiha, 1)

Sve osim Allaha je svijet, a ja sam dio tog svijeta.

Ako ti se kaže: *"Kako si upoznao svog Gospodara?"*

Reci: *"Po Njegovim znakovima i Njegovim stvorenjima. Od Njegovih znakova su noć i dan, i Sunce i Mjesec, a od Njegovih stvorenja su sedam nebesa i sedam zemalja, i ono što je u njima i između njih."*

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

"A od Njegovih znakova su noć i dan, i Sunce i Mjesec. Ne padajte na sedždu ni pred Suncem ni pred Mjesecom, već padajte na sedždu pred Allahom, koji ih je stvorio, ako Njega jedinog obožavate." (El-Fussilet, 37)

I riječi Uzvišenog:

"Gospodar vaš je Allah, koji je nebesa i Zemlju u šest dana stvorio, a zatim se uzvisio na Arš. On tamom noći prekriva dan, koja ga u stopu prati, a Sunce i Mjesec i zvijezde se pokoravaju Njegovoj volji. Samo On stvara i upravlja. Uzvišen neka je Allah, Gospodar svjetova." (El-E'araf, 54)

A Gospodar (ar. er-rabb) je onaj koji se obožava, a to potvrđuju riječi Uzvišenog:

"O ljudi, obožavajte Gospodara svoga, koji je stvorio vas i one prije vas, da biste bili bogobojazni; koji vam je Zemlju učinio posteljom, a nebo zdanjem, koji s neba spušta kišu i čini da s njom rastu plodovi, hrana za vas. Zato ne činite Allahu druge ravnim nakon što ste to spoznali." (El-Bekare, 21-22)

Ibn Kesir, rahimehullah, rekao je: "Stvoritelj svih stvari je jedini taj koji je dostojan da se obožava."

A vrste ibadeta koje je Allah, Uzvišeni, naredio su: ISLAM, IMAN I IHSAN.[21] Zatim dova, strah, nada, pouzdanje, čežnja i strahopoštovanje, poniznost i strepnja (bojanje), pokajanje, traženje pomoći i utočišta, molba (zov za pomoć), klanje (prinošenje žrtve), zavjetovanje i drugo od ibadeta koje je naredio Allah - svi pripadaju Allahu i samo se Njemu upućuju.[22]

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

---

[21] Autor, rahimehullah, će naknadno u drugom temelju pojasniti značenje termina ISLAM, IMAN i IHSAN.

[22] Ibn Tejmijje, rahimehullah, rekao je: "Ibadet je sveobuhvatni naziv za sve ono što Allah, Uzvišeni, voli i s čime je zadovoljan, od riječi i djela, javnih i tajnih, kao: namaz, zekat, post, hadždž, istinit govor, izvršavanje emaneta, činjenje dobročinstva roditeljima, spajanje rodbinskih veza, držanje do dogovora, naređivanje dobra, odvraćanje od zla, borba protiv nevjernika i licemjera, dobročinstvo prema komšiji, siročetu, putniku prolazniku, robovima, životinjama, upućivanje dove, zikr, učenje Kur'ana i sl. Također ibadet je i ljubav prema Allahu i Njegovom Poslaniku, strah od Allaha i pokoravanje Njemu, iskreno ispovijedanje vjere Allahu uz strpljivost na Njegovim propisima, zahvalnost na blagodatima i zadovoljstvo s odredbom. Ibadet je i čvrst oslonac na Allaha, nada u Njegovu milost, strah od kazne i sl." (*Medžmu'ul-fetava*, 10/149-150).

"Mesdžidi (džamije) su Allaha radi i ne molite se uz Allaha nikome!" (El-Džinn, 18)

Pa onaj ko uputi nešto od ovih ibadeta, nekom drugom mimo Uzvišenom Allahu, on je mušrik (mnogobožac) i kafir (nevjernik).[23]

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

"A onaj koji se, pored Allaha, moli drugom bogu, bez ikakva dokaza o njemu, pred Gospodarom svojim će račun polagati, i nevjernici uspjeh neće postići." (El-Mu'minun, 117)

A u hadisu se spominje: **"Dova je suština (srž) ibadeta."**[24]

Također, dokaz za to su i riječi Uzvišenog:

"Gospodar vaš je rekao: Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati. Oni koji iz oholosti neće da Me obožavaju – ući će, sigurno, u Džehennem poniženi." (El-Mu'min, 60)[25]

---

[23] Ibn Tejmijje, rahimehullah, rekao je: "Svi muslimani složni su da čovjeku nije dozvoljeno obožavati, upućivati molitvu i oslanjati se osim na Allaha, dželle šanuh, i to je od osnovnih i nužnih stvari koje su spoznali od vjere Islama. Složni su, također, da je takav - koji usmjeri nešto od ibadeta bliskom meleku ili poslaniku - mušrik (mnogobožac)." (*Medžmu'ul-fetava,* 3/272 i *Tejsirul-vusul,* str. 63).

[24] Hadis je zabilježio Tirmizi (3371) od Enesa b. Malika, radijallahu anhu, sa slabim lancem prenosilaca. U njemu se nalazi *Abdullah b. Lehi'a* koji je da'if (slab) ravija. Ali, vjerodostojan je hadis u sličnom značenju: ***"Dova je ibadet!"***, kojeg su zabilježili Ebu Davud, 1479; Tirmizi, 2969; Ibn Madže, 3828 i drugi od Nu'mana b. Beširа, radijallahu anhu.

[25] Upućivanje dove nekom drugom mimo Allahu, azze ve dželle, kao mrtvima, šejhovima, dobrima i evlijama, tražeći od njih pomoć i potrebe, je od najraširenijih djela širka u današnjem vremenu. Svi učenjaci su složni da je to veliki širk koji izvodi počinioca iz vjere. (*Ed-Surers-senijje,* 1/199).

Dokaz za STRAH[26] su riječi Uzvišenog:

"I ne bojte ih se, a bojte se Mene, ako ste vjernici." (Alu Imran, 175)

---

[26] Strah (ar. el-hauf) je nemir i bol kojeg čovjek osjeća u srcu radi onog što očekuje da će se naknadno desiti. Strah od Allaha, dželle šanuh, je jedan od najuzvišenijih ibadeta koje rob mora usmjeriti svome Gospodaru, i to je jedan od temelja, uz ljubav i nadu, na kojem se zasniva svaki ibadet. Allahovi poslanici, alejhimus-selam, najviše su se bojali Allaha, Uzvišenog, od svih ljudi. Manjkavost straha od Allaha, dželle šanuh, je dokaz da rob nije dovoljno spoznao Allahovu veličanstvenost i uzvišenost.

Strah se dijeli na tri vrste:

Prva: Strah od Uzvišenog Allaha i Njegove kazne, jer su čovjekov život i sudbina u Allahovim rukama. On, azze ve dželle, je taj koji mu daje opskrbu, sigurnost, postojanje i dr., i ako mu On to uskrati, niko drugi nije u stanju da mu to nadomjesti. Kada bi čovjek strahovao od nekoga drugog mimo Allaha ovim strahom počinio bi veliki širk.

Druga: Da čovjek ostavi ono što mu je Allah, dželle šanuh, naredio iz straha od nekoga od ljudi, kao npr. da ostavi namaz u džematu, koji mu je naređen, bojeći se da ga direktor firme ne otpusti s posla i sl., iako se boji Allaha, ali radi žudnje za dunjalučkom koristi ostavi nešto što mu je Allah naredio. Ova vrsta straha je strogo zabranjena i onaj kod koga se nađe je počinio mali širk, koji umanjuje ispravnost njegovog vjerovanja.

Treća: Prirodni strah čovjeka od onoga što ga plaši, kao npr. strah od divljih zvijeri, smrti, bolesti, vatre i sl. Za ovu vrstu straha čovjek neće biti odgovoran, zato što je to urođena pojava kod svih ljudi.

Dokaz za NADU[27] su riječi Uvišenog:

"Ko se nada susretu Gospodara svoga neka čini dobra djela i neka, obožavajući Gospodara svoga, ne smatra Njemu ravnim nikoga!" (El-Kehf, 110)

Dokaz za POUZDANJE - OSLONAC NA ALLAHA[28] su riječi Uzvišenog:

"A u Allaha se pouzdajte ako ste vjernici." (El-Maida, 23)

"Onome koji se u Allaha uzda, On mu je dosta." (El-Talak, 3)

---

[27] Nada (ar. er-redža) je jaka želja u srcu za ostvarenjem i postizanjem voljenog. Nada u Allahov oprost, milost, nagradu, pomoć, olakšanje i susret sa Njim, dželle šanuh, je jedan od navrijednijih srčanih ibadeta. Da nema istinske nade u Allaha, dželle šanuh, u srcima vjernika, zapostavili bi i obožavanje Allaha. Vjernik u svom putovanju ka drugom svijetu uvijek mora da bude između nade u Allahov oprost i milost, i straha od Njegove kazne i srdžbe. Onaj ko se nada u nekog drugog, mimo Allaha, da mu pribavi neku korist ili otkloni štetu, što je u stanju pribaviti ili otkloniti samo Allah, dželle šanuh, - kao da se nada u nekoga da mu oprosti grijehe ili ga izliječi - počinio je veliki širk.

[28] Pouzdanje (ar. et-tevekkul) je istinski oslonac na Allaha, dželle šanuh, u svim djelima i stanjima uz poduzimanje potrebnih uzroka za ostvarenje željenog. Spomenuto je pravo značenje *tevekkula*, dok oni koji se oslanjaju samo na uzroke (sebebe), a i oni koji tvrde da se oslanjaju na Allaha ali ne rade uzroke, svi su pogrešno shvatili njegovo značenje i čine vjerom zabranjenu stvar.

Dokaz za ČEŽNJU - ŽUDNJU[29], STRAHOPOŠTOVANJE[30] i SKRUŠENOST[31] su riječi Uzvišenog:

"Oni su se trudili da što više dobra učine i molili su Nam se žudeći i u strahopoštovanju, i bili su prema Nama skrušeni." (El-Enbija', 90)

Dokaz za STREPNJU - BOJANJE[32] su riječi Uzvišenog:

"Njih se ne bojte, Mene se bojte." (El-Bekare, 150)

---

[29] Čežnja (ar. er-regbetu) je čvrsto nastojanje za postizanjem voljenog - kao Džennet i Allahov oprost - čineći odgovarajuća djela uz želju i žudnju. Razlika između nade (er-redža) i čežnje (er-ragbetu) je u tome da nada za voljenim biva samo u srcu, dok čežnja biva u srcu uz poduzimanje potrebnih uzroka za ostvarenje onoga za čime se čezne.

[30] Strahopoštovanje (ar. er-rehbetu) je strah i strepnja koji uzrokuje bježanje i skrivanje, tj. to je strah koji čovjeka tjera za poduzimanjem određenih djela koja ga štite od neželjenog. Strahopoštovanje od Allaha, dželle šanuh, tjera vjernika da strahuje od Allahove kazne i tako poštuje Njegove granice i propise.

[31] Skrušenost (ar. el-hušu'u) je poniznost i potčinjenost Allahovoj, azze ve dželle, veličini i moći. Mjesto skrušenosti je u srcu a njen plod se izražava na djelima.

[32] Strepnja (ar. el-hašije) ima isto značenje kao i strah, osim što strepnja dolazi kao rezultat spoznaje Allaha, dželle šanuh, jer je nemoguće da rob strepi od Allaha dok ne spozna Njegove uzvišene osobine. Također, strepnja od Allaha, dželle šanuh, mora da bude uz nadu u Njegovu milost, jer je strepnja bez nade očaj, koji je zabranjen.

Dokaz za POVRATAK ALLAHU[33] su riječi Uzvišenog:

"I povratite (pokajte) se Gospodaru svome i predajte Mu se." (Ez-Zumer, 54)

Dokaz za TRAŽENJE POMOĆI[34] su riječi Uzvišenog:

"Samo tebe obožavamo i samo od Tebe pomoć tražimo." (El-Fatiha, 4)

---

[33] Povratak Allahu (ar. el-inabe) je potpuno okretanje Allahu, srcem i djelima, nakon pokajanja od grijeha. Pokajanje (ar. et-tevbe) je povratak Allahu napuštanjem grijeha dok je *el-inabe* povratak Allahu napuštanjem grijeha i činjenjem djela koja približavaju Allahovoj, dželle šanuh, milosti. Povratak Allahu, dželle šanuh, je osobina svih poslanika, vjerovjesnika i iskrenih Allahovih robova i to je jedan od najvećih uzroka sreće na dunjaluku i ahiretu.

[34] Traženje pomoći (ar. el-isti'ane) je zasnovano na čvrstom pouzdanju i osloncu na Allaha, uz potpunu poniznost i skrušenost Njemu, azze ve dželle. Svaki čovjek, vjernik, je potreban Allahove pomoći u svakom djeliću svoga života. Traženje pomoći od Uzvišenog Allaha je jedan od ibadeta na kojima je zasnovana većina vjere. Svaki ibadet, trud i posao kojeg vjernik radi u njemu se oslanja na Allaha i traži Njegovu pomoć. Nema promjene stanja niti snage osim od Allaha, Jedinog.

Onaj ko traži pomoć od nekog drugog, mimo Allaha, dželle šanuh, u onome što je u stanju ispuniti samo Allah, azze ve dželle, takav je počinio veliki širk, kao oni koji traže pomoć od umrlih, ili od živih koji nisu u njihovom prisustvu. Ali, ako bi zatražio pomoć od nekoga od ljudi, u onome što je u stanju ispuniti, to je dozvoljeno, a ako se radi o dobročinstvu i pokornosti Allahu, dželle šanuh, čak i pohvalno, zato što je Allah naredio potpomaganje na dobročinstvu i bogobojaznosti, dok ako se radi o nepokornosti i zabranjenim stvarima, onda je to strogo zabranjeno.

I hadis: ***"Kada tražiš pomoć, traži od Allaha."***[35]

Dokaz za TRAŽENJE UTOČIŠTA[36] su riječi Uzvišenog:

"Reci: 'Utičem se Gospodaru ljudi, Vladaru ljudi...'" (En-Nas, 1-2)

Dokaz za MOLBU - ZOV U POMOĆ[37] su riječi Uzvišenog:

"I kada ste od Gospodara svoga pomoć zatražili, On vam se odazvao." (El-Enfal, 9)

---

[35] Hadis su zabilježili Ahmed (2763), Tirmizi (2516), Hakim (2303) i drugi od Ibn Abbasa, radijallahu anhuma, s vjerodostojnim lancem prenosilaca.

[36] Traženje utočišta (ar. el-isti'aze) kod Allaha, dželle šanuh, je traženje Njegove zaštite i pomoći od onoga što čovjeku izaziva strah i strepnju. Allah, Uzvišeni, je jedini koji otklanja nedaće i pribavlja koristi. Sve što se dešava, dešava se Njegovim htijenjem i odredbom. Svako stvorenje se boji i strahuje od nekoga i nečega, i svaki čovjek ima neprijatelje od ljudi i džinna. Iz tog razloga Uzvišeni, dželle šanuh, naredio je Svojim robovima, na mnogo mjesta u Kur'anu, da se samo na Njega istinski oslanjaju i da samo od Njega pomoć traže.

[37] Zov u pomoć (ar. el-istigase) je traženje pomoći, od onoga ko je to u stanju, da od čovjeka otkloni nedaću, poteškoću i iskušenje. Svaki čovjek je izložen iskušenjima i nedaćama, pa je iz tog razloga Uzvišeni Allah naredio Svojim robovima da Ga mole i zovu u pomoć, kada im je potrebna. Allah, dželle šanuh, odaziva se molbi onoga koji od Njega traži pomoć. Ako bi čovjek dozivao u pomoć nekog drugog, mimo Allaha, kao mrtve, kipove, poslanike i druge, koji nisu u stanju pružiti pomoć - počinio bi veliki širk. Dok, nema smetnje da se pomoć traži od onoga ko je živ, prisutan i čuje poziv, a u mogućnosti je pomoći, kao prijatelj, čuvar, komšija i sl. Onaj ko se istinski osloni na Allaha, Uzvišenog, On mu je dovoljan.

Dokaz za KLANJE - PRINOŠENJE ŽRTVE[38] su riječi Uzvišenog:

"Reci: 'Klanjanje moje, i žrtva moja, i život moj i smrt moja doista su posvećeni Allahu, Gospodaru svjetova, koji nema saučesnika, to mi je naređeno i ja sam prvi musliman." (El-En'am, 162-163)

A u hadisu je došlo: ***"Allah je prokleo onoga ko prinese žrtvu nekom drugom osim Allahu."***[39]

---

[38] Klanje (ar. ez-zebh) je prinošenje životinja, koje je Allah dozvolio da se jedu, kao žrtve Uzvišenom Allahu s ciljem približavanja Njemu, Jedinom, i to je jedan od najvrijednijih i Allahu najdražih ibadeta. Pod prinošenjem žrtve misli se na klanje kurbana i akike u određenim situacijama i povodima, kao za kurban bajram, prilikom rođenja, svadbe, gozbe i sl. Također, u to ulaze i žrtve koje je propisano prinijeti Allahu, dželle šanuh, pri hadžskim obredima, kao sastavni dio nekih obreda, ili kao iskup za određene prijestupe na hadžu. Dozvoljeno je i propisano prinijeti žrtvu bez određenog vjerskog povoda, kao radi gosta ili hrane, ali mora, također, da se zakolje u ime Allaha, dželle šanuh.

Onaj ko prinese žrtvu nekom drugom mimo Allahu, azze ve dželle, želeći da mu se približi ili ostvari neku dobrobit, kao mrtvim, turbetima, kipovima, evlijama i drugim, počinio je veliki širk, zato što je usmjerio ibadet, koji je samo Allahovo pravo, nekom drugom mimo Njemu Uzvišenom.

[39] Hadis je zabilježio Muslim, 1978, od Alije b. Ebi Taliba, radijallahu anhu.

Dokaz za ZAVJETOVANJE[40] su riječi Uzvišenog:

"Oni su zavjet ispunjavali i plašili se Dana čija će kob svuda prisutna biti." (Ed-Dehr, 7)

---

[40] Zavjetovanje (ar. en-nezr) je da čovjek obaveže sam sebe nekim djelom, koje mu po šerijatu nije obavezno, želeći da se približi Allahu, dželle šanuh. Većina islamskih pravnika je na stanovištu da je zavjetovanje u osnovi pokuđeno, dok neki smatraju da je haram (zabranjeno).

Onaj ko se obaveže nečim, obavezan je da se toga drži i da to ispuni ako se radi o pohvalnim radnjama, kao npr. da se obaveže da će postiti deset dana u određenom mjesecu ili da će udijeliti pola imetka na Allahovom putu i sl. Dok, onaj ko se obaveže sa zabranjenim djelom, kao npr. da će prekinuti rodbinske veze ili da će nešto ukrasti, takvom je zabranjeno da izvrši ono čime se obavezao po konsenzusu islamskih učenjaka.

Onaj ko se zavjetuje, neka se zavjetuje samo Allahu, dželle šanuh, i u ime Njega, jer je zavjetovanje nekom drugom mimo Allahu - kao poslanicima, šejhovima, evlijama i drugima - zabranjeno i veliki širk.

TEMELJ DRUGI

Poznavanje vjere ISLAMA s dokazima, a to je potpuna predanost Allahu, ispovijedajući Mu jednoću, neprikosnovena pokornost Njegovim naredbama i cjelokupno odricanje od širka i njegovih pristalica.

ISLAM se sastoji od tri stepena: ISLAM, IMAN i IHSAN. Svaki od tri stepena ima svoje temelje.[41]

PRVI STEPEN – ISLAM

Osnove ISLAMA su:

1.) Svjedočenje da nema drugog istinskog boga osim Allaha i da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov poslanik,

2.) klanjanje pet dnevnih namaza,

3.) davanje zekata,

4.) post mjeseca ramazana,

---

[41] Pod prvim stepenom, *Islamom*, najčešće se misli na vidljiva, vanjska, djela kao izgovor dva šehadeta, obavljanje namaza, davanje zekata i sl. Drugi stepen, *iman*, je ono u što svaki musliman mora da čvrsto vjeruje, kao vjerovanje u Allaha, meleke, poslanike, knjige i sl. Kada se spomene *Islam*, zasebno, u njegovo značenje ulazi i *iman*, a isto tako i kada se spomene *iman*, zasebno, u njegovo značenje ulazi cjelokupni *Islam*.

Ihsan, koji je treći stepen, je najuzvišeniji stepen vjere, kojeg su dostigli samo poslanici, vjerovjesnici i iskreni vjernici, a to je da rob stalno bude svjestan Allahovog, dželle šanuh, nadzora i da Mu uvijek bude isto pokoran, bilo javno ili tajno.

5.) hodočašće Allahove kuće Kabe (obavljanje hadža).

Dokaz za SVJEDOČENJE[42] su riječi Uzvišenog:

"Allah svjedoči da nema drugog boga osim Njega – a i meleki i učeni, i da On postupa pravedno. Nema Boga osim Njega, Silnog i Mudrog." (Alu 'Imran, 18)

A to znači da ne postoji onaj ko se istinski obožava mimo Allaha, Jedinog.

"la ilahe" (nema boga) je negacija svega što se obožava mimo Allaha.

"illellah" (osim Allaha) je potvrda obožavanja Allaha, Jedinog, koji nema sudruga u obožavanju, kao što nema druga u gospodarenju (vlasti).[43]

---

[42] Svjedočenje (ar. eš-šehade) je svjedočenje roba jezikom, srcem i djelima da ne postoji istinsko božanstvo koje treba, smije i zaslužuje da bude obožavano, mimo Uzvišenog Allaha, koji nema sudruga. Čovjek ne može biti musliman, sve dok ne posvjedoči na jeziku, sa potpunim ubjeđenjem u ispravnost i istinitost toga u srcu, iz čega proizilazi nužnost činjenja djela u praksi. Ako bude ubijeđen u njegovo značenje, ali ne izgovori ga na jeziku, njegov islam je neispravan i ne broji se da je od muslimana po konsenzusu islamskih učenjaka. Ako ga izgovori na jeziku i radi djela, bez ubjeđenja u srcu, to je stanje munafika - licemjera, koji žele prevariti Allaha i one koji vjeruju, ali ne varaju osim sami sebe i na ahiretu će biti u najnižim dubinama Džehennema, zato što nisu vjerovali u Allaha, dželle šanuh. Takvi su se lažnim izgovaranjem šehadeta samo spasili ovosvjetske kazne i za njih važe šerijatski propisi koji važe za ostale muslimane, sve dok ne ispolje ono što im je u srcima javnim nevjerstvom, bilo riječima ili djelima.

[43] Dokaz za *"negaciju i potvrdu"* je hadis kojeg prenosi Tarik El-Ešdže'i, radijallahu anhu, od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: ***"Ko kaže: 'La ilahe illellah - Nema boga osim Allaha' i zaniječe sve što se obožava mimo Allaha, njegov imetak i krv su zabranjeni, a njegovo polaganje računa je na Uzvišenom Allahu."*** Bilježi ga Muslim, 139.

A ono što potvrđuje spomenuto i pojašnjava ga su riječi Uzvišenog:

"A kad Ibrahim reče ocu svome i narodu svome: 'Nemam ja ništa s onima koje vi obožavate, ja obožavam samo Onoga koji me je stvorio, jer će mi On, doista, na pravi put ukazati. On učini riječi tevhida trajnim za potomstvo svoje, da bi se dozvali.'" (Ez-Zuhruf, 26-28) [44]

"Reci: 'O sljedbenici knjige, dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke, da nikoga, osim Allaha, ne obožavamo, da nikoga Njemu ravnim ne smatramo i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne držimo!' Pa ako oni ne pristanu, vi recite: 'Budite svjedoci da smo mi, doista, muslimani.'" (Alu 'Imran, 64) [45]

---

[44] Tj. Ibrahim, alejhis-selam, prvo je zanegirao da obožava lažna božanstva koja obožava njegov narod – a to je značenje ***la ilahe***, zatim je potvrdio i javno obznanio da obožava samo Allaha, dželle šanuh – a to je značenje ***illellah***.

[45] Svjedočenje ***la ilahe illellah*** nije puka rečenica koja se izgovara na jeziku bez poznavanja njenog značenja i rada po onome na što upućuje. Islamski učenjaci su, izučavajući šerijatske tekstove, postavili osam uslova da bi ovo svjedočenje bilo ispravno onome koji ga izgovara.

Prvi: da poznaje njegovo značenje i ono što proizilazi iz njega, što je suprotno nepoznavanju. ***Drugi:*** da bude čvrsto ubijeđen u ono na što upućuje, što je suprotno sumnji. ***Treći:*** da srcem i riječima prihvata ono na što upućuje, što je suprotno odbijanju. ***Četvrti:*** da se pokorava naredbama i zabranama koje iz njega proizilaze, što je suprotno nepokornosti. ***Peti:*** da bude iskren u vjerovanju na koje upućuje, što je suprotno pretvaranju. ***Šesti:*** da javno i tajno priznaje i potvrđuje ono na što upućuje, što je suprotno nepriznavanju i utjerivanju u laž. ***Sedmi:*** da voli ovo svjedočenje i one koji ga vole i koji su ispunili uslove njegove ispravnosti. ***Osmi:*** da zanegira i zanevjeruje u sve što se obožava mimo Allaha. (Vidi: *Fethul-Medžid*, str. 73)

Dokaz da je *Muhammed Allahov poslanik* su riječi Allaha Uzvišenog:

"Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da pravim putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv." (Et-Tevbe, 128)

Značenje svjedočenja da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov poslanik jeste:

1.) pokoravanje i slijeđenje onoga što nam je naredio,

2.) potvrđivanje i vjerovanje u ono o čemu nas je obavijestio,

3.) napuštanje i ostavljanje onoga što je zabranio i ukorio,

4.) obožavanje Allaha onako kako je on propisao.

Dokaz za *namaz, zekat i značenje tevhida* su riječi Uzvišenog:

"A nije im naređeno osim da samo Allaha obožavaju, da Mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru ispovijedaju, i da namaz obavljaju, i da zekat udjeljuju, a to je ispravna vjera" (El-Bejjine, 5)

Dokaz za *post* su riječi Uzvišenog:

"O vjernici! Propisuje vam se post, kao što je propisan onima prije vas, da biste bili bogobojazni." (El-Bekare, 183)

Dokaz za *hadždž* su riječi Uzvišenog:

"Hodočastiti hram dužan je, Allaha radi, svaki onaj koji je u mogućnosti, a onaj koji neće da vjeruje, pa zaista Allah nije ovisan ni okom." (Alu 'Imran, 97)

DRUGI STEPEN – IMAN (VJEROVANJE)

IMAN se sastoji od sedamdeset i nekoliko ogranaka. Najuzvišeniji je izgovor ***"la ilahe illellah"***, a najniži je ukloniti s puta ono što smeta, a stid je dio imana.[46]

Osnove IMANA su:

1.) da vjeruješ u Uzvišenog Allaha,

2.) Njegove meleke,

3.) Njegove knjige,

4.) Njegove poslanike,

5.) Sudnji dan,

6.) i da s Njegovom odredbom biva dobro i zlo.

Dokaz za ovih *šest osnova* (ruknova) su riječi Uzvišenog:

"Nije čestitost u tome da okrećete lica svoja prema istoku i zapadu, čestiti su oni koji vjeruju u Allaha, i u onaj svijet, i u meleke, i u knjige, i u vjerovjesnike, i koji od imetka, iako im je

---

[46] Ovo je tekst hadisa kojeg su zabilježili Buhari (9) i Muslim (38) od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, s tim da u Buharinoj verziji stoji: ***"... šezdeset i nekoliko ogranaka"***.

Djelo je po vjerovanju *Ehli-s-Sunneta ve-l-Džema'ata* jadan od sastavnih dijelova imana (vjerovanja), jer po definiciji – koja je izvedena iz Kur'ana i Sunneta i na kojoj su jednoglasne prve generacije – iman je: "Govor jezikom, vjerovanje u srcu i činjenje djela udovima." Šejhu-l-islam Ibn Tejmijje, rahimehullah, kaže: "Od temeljnih ubjeđenja *Spašene skupine* jeste da su vjera i iman sastavljeni od govora i djela: govora srca i jezika, i djela srca, jezika i organa." (El-Akidetu-l-vasitijje, str. 128) Tj. nije dovoljno da čovjek posvjedoči jezikom da je musliman, nego uz svjedočenje mora da obavlja islamske ruknove: namaz, zekat, post i hadždž.

drag, daju rođacima, i siročadi, i siromasima, i putnicima-namjernicima, i prosijacima, i za otkup iz ropstva, i koji namaz obavljaju i zekat daju, i koji obavezu svoju, kada je preuzmu, ispunjavaju, naročito oni koji su izdržljivi u neimaštini, i u bolesti, i u boju ljutom. Oni su iskreni vjernici, i oni se Allaha boje i ružnih postupaka klone." (El-Bekare, 177)

A dokaz za ALLAHOVU ODREDBU – KADA I KADER [47] su riječi Uzvišenog:

"Mi sve, doista, s odredbom stvaramo." (El-Kamer, 49)

---

[47] Vjerovanje u Allahovo određenje i odredbu (ar. el-kada vel-kader), bila dobra po nas ili loša, je šesti imanski temelj, bez kojeg je neispravno čovjekovo vjerovanje. To vjerovanje ogleda se vjerovanjem u četiri velika temelja, a onaj ko zanegira jedan od njih ne smatra se od onih koji vjeruju u Allahovo određenje i odredbu. ***Prvi:*** da Uzvišeni Allah sve podrobno zna i da Mu ništa nije skriveno. Znao je sve što će ljudi raditi prije nego što ih je stvorio. Ništa se ne desi a da On, Uzvišeni, za to ne zna prije nego se desi. On zna ono što se desilo, a i ono što se nije desilo, kada bi se desilo, zna kako bi se desilo. ***Drugi:*** da je Uzvišeni Allah svoje znanje o stvorenjima zapisao u Knjigu prije nego ih je stvorio na 50 000 godina, i sve što se dešava, dešava se shodno onome što je zapisano u toj Knjizi. ***Treći:*** da se sve što se dešava, dešava po Allahovom sveopćem htijenju i ništa se iz toga ne izuzima. **Červti:** da su sva stvorenja i djela koja rade stvoreni od strane Allaha, dželle šanuh.

U isto vrijeme, iako je Allah stvoritelj svega, bilo dobro ili zlo, neispravno je zlo pripisivati Allahu, dželle šanuh. Sve što je Allah stvorio, stvorio je iz mudrosti koju on zna, i sva Njegova djela su dobra i mudra. Uzvišeni Allah, dželle šanuh, stvorio je nevjernike, kipove, alkohol, svinju i sl., i ta stvorenja su zlo, ali, Allahovo stvaranje tih stvorenja, samo po sebi, nije zlo, zato što ih je stvorio s ciljem. Npr. stvorio je nevjernike kako bi njima iskušao vjernike, ili alkohol kako bi nagradio one koji se suzdrže od pijenja i sl. Ovo su samo neke od mudrosti koje možemo dokučiti, dok potpunu mudrost u stvaranju takvih stvari zna samo Sveznajući i Svemoćni.

TREĆI STEPEN – IHSAN (DOBROČINSTVO)

IHSAN (dobročinstvo) je zasnovano na jednoj osnovi, a to je da obožavaš Allaha, dželle šanuhu, kao da Ga vidiš, pa ako ti Njega ne vidiš, On tebe, zaista, vidi.

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

"Allah je, zaista, s onima koji su bogobojazni i koji su dobročinitelji." (En-Nahl, 128)

"I pouzdaj se u Silnoga i Milostivog, koji te vidi kada ustaneš i kada sa ostalima molitvu obavljaš, jer On, doista, sve čuje i sve zna." (Eš-Šu'ara, 217-220)

"Što god ti važno činio, i što god iz Kur'ana kazivao, i kakav god vi posao radili, Mi nad vama bdijemo dok god se time zanimate. Gospodaru tvome nije ništa skriveno ni na Zemlji ni na nebu, ni koliko trun jedan, i ne postoji ništa ni manje ni veće od toga, što nije u Knjizi jasnoj." (Junus, 61)

A dokaz iz sunneta - govora Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem - je poznati hadis Džibrila, alejhis-selam, kojeg prenosi Omer b. el-Hattab, radijallahu anhu, rekavši:

"Dok smo sjedili kod Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pred nama se pojavi čovjek jako bijele odjeće, izrazito crne kose, ne vide se na njemu tragovi putovanja i ne poznaje ga niko od nas.

Zatim sjede kod Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, prislonivši svoja koljena uz njegova i stavivši ruke na stegna i reče: *'O Muhammede, obavijesti me o Islamu!'*

Pa mu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na to odgovori: ***"Da svjedočiš da nema drugog boga osim Allaha i da***

je Muhammed Allahov poslanik, da klanjaš namaz, daješ zekat, postiš Ramazan i da obaviš hadždž, ako si u mogućnosti."

Reče: *'Istinu si rekao!'* Pa smo mu se čudili, pita pa potvrđuje.

Zatim reče: *"Obavijesti me o imanu!"*

Reče: ***'Da vjeruješ u Allaha, Uzvišenog, Njegove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, Sudnji dan, i da sve što se događa, biva s Njegovom voljom i određenjem.'***

Reče: *'Obavijesti me o ihsanu!'*

Reče: ***'Da obožavaš Allaha, Uzvišenog, kao da Ga vidiš, pa ako ti Njega ne vidiš, On tebe, zaista, vidi.'***

Reče: *'Obavijesti me o Sudnjem danu!'*

Reče: ***'Upitani ništa više ne zna od onoga koji pita!'***

Reče: *'Obavijesti me o njegovim predznacima!'*

Reče: ***'Da robinja rodi sebi gospodara i da vidiš gole i bosonoge čobane kako se nadmeću u izgradnji.'***

Omer, radijallahu anhu, reče: Zatim je otišao pa smo ostali dugo. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nakon toga reče: ***'O Omere! Znaš li ko je onaj što pita?'*** Rekli smo: *'Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju!'*

Reče: ***'Ovo je Džibril, došao vam je da vas poduči vašoj vjeri.'"***[48]

---

[48] Hadis je zabilježio Muslim, 1, od Abdullaha b. Omera, a on od svoga oca Omera, radijallahu anhuma, a on od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Hadis su u približnoj verziji zabilježili Buhari i Muslim od Ebu Hurejre, radijallahu anhu.

TEMELJ TREĆI

Poznavanje Poslanika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. On je Muhammed, sin Abdullaha, sin Abdul-Muttaliba, sin Hašima, a Hašim je iz plemena Kurejš, a Kurejšije su od Arapa, a Arapi su potomstvo Isma'ila sina Ibrahima, neka je salavat na njega i na našeg Poslanika.

Imao je 63 godine, 40 godina prije poslanstva i 23 godine kao Vjerovjesnik i Poslanik.

Postao je Vjerovjesnik kada mu je spuštena sura *El-Ikre,* a Poslanik kada mu je spuštena sura *El-Muddessir*.[49]

Njegov rodni kraj je Mekka, a hidžru (preseljenje) učinio je u Medinu.

Allah, Uzvišeni, ga je poslao da upozori na *ŠIRK* i odvraća od njega, te da poziva u *TEVHID*.

Dokaz za to su riječi Allaha Uzvišenog:

"O ti pokriveni! Ustani i opominji! I Gospodara svoga veličaj! I haljine svoje očisti! I kumira se kloni! I ne prigovaraj držeći da je mnogo! I radi Gospodara svoga trpi!" (El-Muddessir, 1-7)

---

[49] ***Poslanik*** je čovjek kojeg je Allah, dželle šanuh, odabrao među ljudima i spustio mu objavu, po kojoj mu je bilo obaveza da sudi i da se vlada, a bio je obavezan da poziva na Pravi put one koji ne slijede tu objavu i koji mu se suprotstavljaju, i većinom bi bio slat nevjerničkom narodu. Dok je ***vjerovjesnik*** čovjek kojeg je Allah, azze ve dželle, odabrao među ljudima i naredio mu da poziva i sudi po šerijatu prethodnog poslanika, koji bi bio zapostavljen, kao vid obnove tog šerijata. Nekada se zna desiti da se jedan termin odnosi na drugog, tj. za termin *"poslanik"*, koji je općeniti, zna se koristiti termin *"vjerovjesnik"*, ali ne obrnuto.

Riječi: ***"Ustani i opominji!"*** - znače: *"Odvraćaj od ŠIRKA i pozivaj u TEVHID."*

Riječi: ***"Gospodara svoga veličaj!"*** - znače: *"Veličaj Ga ispovijedajući mu TEVHID, tj. samo Njega obožavaj."*

Riječi: ***"I haljine svoje očisti!"*** – znače: *"Očisti svoja djela od ŠIRKA."*

Riječi: ***"I kumira se kloni!"*** – znače: *"Ostavljanje, napuštanje i odricanje od kipova i njihovih sljedbenika."*

Proveo je na tome 10 godina, pozivajući na obožavanje Allaha, Jedinog, a poslije toga uzdignut je na nebesa (ar. el-mi'radž), te mu je propisano 5 dnevnih namaza.[50] U Mekki je klanjao 3 godine, a zatim mu je naređeno da učini *hidžru* (seobu) u Medinu.

A *hidžra* je preseljenje iz zemlje *ŠIRKA* (nevjerničke zemlje) u islamsku zemlju.[51] *Hidžra* je dužnost ovom ummetu, iz nevjerničke u islamsku zemlju, i ona je trajna do Sudnjega dana.[52]

---

[50] Tj. uzdignut tjelesno i duševno kao što je stav učenjaka Ehlis-Sunneta.

[51] Hidžrom se, također, smatra i preseljenje iz nevjerničke zemlje u kojoj je nemoguće upražnjavati vjeru u drugu nevjerničku zemlju u kojoj je to omogućeno, kao što je bio slučaj s ashabima Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji su učinili hidžru iz Mekke, koja je tada bila nevjernička zemlja, u Abesiniju, koja je također nevjernička zemlja, ali su u njoj mogli da primjenjuju vjerske propise, za razliku od Mekke.

[52] Prenosi se od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: ***"Ja se odričem svakog muslimana koji boravi među mnogobošcima."*** Hadis su zabilježili Ebu Davud, 2645; i Tirmizi, 1604 s prekinutim lancem prenosilaca, ali postoje druge predaje koje ga podupiru, a Allah, dželle šanuh, najbolje zna.

A dokaz za to su riječi Allaha Uzvišenog:

"Kad budu uzimali duše onima koji su se prema sebi ogriješili, meleki će upitati: 'Šta je bilo s vama?' – 'Bili smo potlačeni na Zemlji' – odgovoriće. – 'Zar Allahova Zemlja nije prostrana i zar se niste mogli nekud iseliti?' – reći će meleki, i zato će njihovo prebivalište biti Džehennem, a užasno je on boravište. Samo nemoćnim muškarcima, i ženama, i djeci, koji nisu bili dovoljno snalažljivi i nisu znali puta, Allah će, ima nade, oprostiti jer Allah briše grijehe i prašta." (En-Nisa, 97-99)

"O robovi Moji koji vjerujete, Moja je Zemlja prostrana, zato samo Mene obožavajte!" (El-'Ankebut, 56)

Begavi, rahimehullah, rekao je: *"Povod objave ovog ajeta su muslimani koji nisu učinili HIDŽRU iz Mekke. Allah ih je pozvao sa imenom imana, tj. kao vjernike."*

A dokaz za HIDŽRU iz sunneta su Muhammedove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi:

"Ne prekida se hidžra sve dok se ne prekine pokajanje, a ne prekida se pokajanje sve dok Sunce ne izađe sa zapada."[53]

Pa kada se nastanio u Medini naređeni su mu ostali propisi Islama, kao što je zekat, post, hadždž, ezan, džihad (borba na Allahovom putu), naređivanje dobra i odvraćanje od zla i drugo od propisa Islama.

Na tome je proveo 10 godina, a nakon toga je preselio na ahiret, salavat i spas neka su na njega, ali njegova vjera je ostala.

[53] Bilježe ga Ahmed, 16906; Ebu Davud, 2481; Nesai u *El-Kubra,* 8711; Darimi, 2513; Bejheki, 18234 i drugi od Mu'avije b. Ebi Sufijana, radijallahu anhuma, s vjerodostojnim lancem prenosilaca.

Ovo je njegova vjera. Nema dobra, a da nije uputio svoje sljedbenike na to, a nema zla da ih nije upozorio od njega.[54]

Dobro na koje ih je uputio jeste *TEVHID* i sve što Allah voli i čime je zadovoljan. A nevaljalo na kojeg ih je upozorio jeste *ŠIRK* i sve ono što Allah prezire i ne voli.

Allah ga je poslao svim ljudima, općenito, i naredio svim bićima, ljudima i džinnima, da mu se pokoravaju.

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

"Reci: 'O ljudi, ja sam svima vama Allahov Poslanik, Njegova vlast je i na nebesima i na Zemlji, nema drugog boga osim Njega, On život i smrt daje, zato vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova, vjerovjesnika, koji ne zna da čita i piše, koji vjeruje u Allaha i riječi Njegove, njega slijedite – da biste na pravom putu bili!'" (El-E'araf, 158)

Allah je njime upotpunio vjeru, a dokaz za to su riječi Uzvišenog:

"Sada sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera." (El-Ma'ida, 3)

Dokaz da je umro, sallallahu alejhi ve sellem, su riječi Uzvišenog:

"Ti ćeš, zacijelo, umrijeti, a i oni će, također, pomrijeti, i poslije, na Sudnjem danu, pred Gospodarom svojim ćete se jedan s drugim prepirati." (Ez-Zumer, 30-31)

---

[54] Ebu Zerr, radijallahu anhu, rekao je: "Umro je Allahov poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a nije ostavio ni pticu na nebesima koja pokreće svoja krila da nam o njoj nije dao znanja." Predaju su zabilježili Ahmed, 21361; Ibn S'ad, 2/354; Taberani u *El-Kebiru,* 1647; i drugi.

Ljudi kada umru biće proživljeni, a dokaz su riječi Uzvišenog:

"Od zemlje vas stvaramo i u nju vas vraćamo i iz nje ćemo vas po drugi put izvesti." (Ta-Ha, 55)

"Allah vas, od zemlje poput bilja stvara, zatim vas u nju vraća i iz nje će vas sigurno izvesti." (Nuh, 17-18)

Poslije proživljenja biće obračunati i nagrađeni za svoja djela, a dokaz za to su riječi Allaha Uzvišenog:

"Allahovo je sve što je na nebesima i što je na Zemlji – da bi, prema onome kako su radili, kaznio one koji rade zlo, a najljepšom nagradom nagradio one koji čine dobro." (En-Nedžm, 31)

Onaj ko zaniječe *proživljenje*[55] (ar. el-ba's) je nevjernik, a dokaz za to su riječi Uzvišenog:

"Nevjernici tvrde da neće biti oživljeni, Reci: 'Hoćete, Gospodara mi moga, sigurno ćete biti oživljeni, pa o onom što ste radili, doista biti obaviješteni!'" (Et-Tagabun, 7)

Allah je poslao sve poslanike da radosne vijesti donose i opominju, a dokaz za to su riječi Uzvišenog:

"Poslanici koji su radosne vijesti i opomene donosili, da ljudi poslije poslanika ne bi nikakva opravdanja pred Allahom imali – A Allah je Silan i Mudar." (En-Nisa, 165)

---

[55] Allah, dželle šanuh, opisujući proživljenje rekao je: ***"I u rog će se puhnuti, i umrijet će oni na nebesima i oni na Zemlji, ostat će, samo oni koje bude Allah odabrao; poslije će se u rog po drugi put puhnuti i oni će, odjednom, ustati i čekati. I Zemlja će svjetlošću Gospodara svoga zasjati i Knjiga će se postaviti, vjerovjesnici i svjedoci će se dovesti, i po pravdi će im se svima presuditi, nikome se neće nepravda učiniti; svako će dobiti ono što je zaslužio, jer On dobro zna šta je ko radio."*** (Ez-Zumer, 68-70)

Prvi od njih je Nuh, alejhis-selam, a posljednji je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, koji je ujedno i pečat svih poslanika.

Dokaz da je Nuh, alejhis-selam, prvi poslanik su riječi Uzvišenog:

"Mi smo objavili tebi kao što smo objavili Nuhu i vjerovjesnicima poslije njega." (En-Nisa, 163)

Svakom narodu kome je Allah poslao poslanika, od Nuha do Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, naredio je da obožavaju jedino Allaha, a zabranio da obožavaju *TAGUTA*.[56]

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali, Allaha obožavajte, a taguta se klonite!" (En-Nahl, 36)

Allah je svim robovima naredio da ne vjeruju u *TAGUTE*, a da vjeruju u Allaha.[57]

Ibnul-Kajjim, rahimehullah, rekao je: *"TAGUT je sve ono čime čovjek prelazi svoju granicu, od onoga što obožava, ili slijedi, ili mu se pokorava."*

TAGUTA je mnogo, a pet je glavnih među njima:

1.) Šejtan, Allah ga prokleo,

2.) onaj ko je zadovoljan da bude obožavan mimo Allaha,

---

[56] *TAGUT* je izraz za sve što se obožava i veliča mimo Allaha, dželle šanuh, i odvodi ljude s pravog puta na stranputicu, bilo da se radi o šejtanima, nevjernicima, sihirbazima i vračarima, nepravednim vladarima, medijima, inteligenciji, zakonima suprotnim šerijatu i sl.

[57] Tj. prvo im je naredio da zanevjeruju u sve što se obožava mimo Allaha, dželle šanuh, i odvodi s Njegovog Pravog puta, a nakon toga im je naredio da povjeruju u Allaha.

3.) onaj koji poziva ljude da ga obožavaju,

4.) onaj ko priziva da zna nešto od gajba (nevidljivog i nepoznatog),

5.) onaj ko sudi s nečim drugim, a ne s onim što je Allah objavio.

Dokaz su riječi Uzvišenog:

"U vjeru nije dozvoljeno silom nagoniti – pravi put se jasno razlikuje od zablude! Onaj ko ne vjeruje u taguta, a vjeruje u Allaha – drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti, - a Allah sve čuje i zna." (El-Bekare, 256)

Ovo je značenje ***"la ilahe illellah"*** - nema drugog boga osim Allaha.

A u hadisu se spominje: ***"Glava stvari je Islam, njen temelj je namaz, a vrhunac njene visine je džihad - borba na Allahovom putu."*** [58]

Allah najbolje zna, i neka je salavat i selam na Njegova poslanika Muhammeda, časnu porodicu i sve ashabe.

---

[58] Bilježe ga Ahmed, 22068; Tirmizi, 2616; Nesai u *El-Kubra,* 11394; Ibn Madže, 3973; i drugi od Mu'aza, radijallahu anhu. Lanac prenosilaca ove predaje je prekinut i hadis je nevjerodostojan, ali njegovo značenje je općenito ispravno i potvrđeno u drugim kur'ansko-hadiskim tekstovima, a Allah najbolje zna. (Vidi: *Džami'ul-ulumi vel-hikem,* str. 507).

ČETIRI BITNA PRAVILA

El-Kava'idu-l-erbe'a

Imam šejhul-islam

Muhammed b. Abdul-Vehhab et-Temimi, rhm.

(preselio na ahiret 1206 h. g.)

SA ARAPSKOG PREVEO I BILJEŠKAMA POPRATIO:

Amir I. Smajić

U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

Imam, šejhul-islam i obnovitelj tevhida, šejh ***Muhammed b. Abdul-Vehhab b. Sulejman Et-Temimi***, rahimehullah, rekao je:

Allaha Plemenitog, Gospodara Arša veličanstvenog, molim da bude tvoj zaštitnik na dunjaluku i na ahiretu i da te učini korisnim gdje god bio.

Molim Ga, Uzvišenog, da te učini od onih koji su zahvalni na blagodatima, strpljivi na iskušenjima i koji traže oprosta nakon počinjenih grijeha, jer, doista, te tri osobine su vodič ka istinskoj sreći.

Znaj, Allah te uputio da Mu budeš pokoran, da je *hanifijjet - pravovjernost*, vjera Ibrahima, alejhis-selam, da obožavaš samo Allaha, Jedinog, iskreno Mu ispovijedajući vjeru. To je Allah, dželle šanuh, naredio svim ljudima i radi toga ih je stvorio.

Allah, Uzvišeni, rekao je:

"Džinne i ljude nisam stvorio osim zato da Mi čine ibadet (da me obožavaju)." (Ez-Zarijat, 22)

Pa kada si spoznao da te je Allah, dželle šanuh, stvorio samo da bi Mu činio *IBADET*, onda moraš znati da se *IBADET* ne zove *IBADETOM* osim uz ispovijedanje *TEVHIDA*, isto kao što se i namaz ne smatra ispravnim bez prethodne čistoće. [59]

---

[59] Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: ***"Allah, doista, neće primiti namaz ni jednog od vas, nakon što obavi nuždu, sve dok ne uzme abdest."*** Bilježe ga Buhari, 6954; i Muslim, 225.

Kada se *ŠIRK* pomiješa sa *TEVHIDOM* pokvari ga, isto kao što gubljenje abdesta kvari čistoću za namaz. [60]

Nakon što si spoznao da *ŠIRK* kvari ispravnost *IBADETA*, ako se pomiješa s njim, upropaštava djelo i biva uzrokom da njegov počinioc vječno ostane u Vatri, onda, zasigurno, znaš da je to najbitnije što ti je obaveza da spoznaš i naučiš.

Nadam se da će te Allah, Uzvišeni, spasiti i izbaviti iz te zapetljane mreže koja se zove ŠIRK - za kojeg, dželle šanuh, kaže: ***"Allah, doista, neće oprostiti da Mu se širk učini, a oprostit će sve mimo toga, kome On hoće!"*** (En-Nisa, 116) - ako spoznaš ***ČETIRI PRAVILA*** koja je Allah spomenuo u Svojoj knjizi.

PRAVILO PRVO

Obaveza je da znaš da su nevjernici, protiv kojih se borio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, priznavali da je Allah, dželle šanuh, onaj koji stvara, opskrbljuje i u čijim rukama je sva odredba, ali, to ubjeđenje nije ih uvelo u Islam. [61]

---

[60] Allah, dželle še'nuh, rekao je: ***"A tebi, i onima prije tebe, objavljeno je: 'Ako budeš učinio širk, tvoja djela će sigurno propasti, a ti ćeš od propalih biti.'"*** (Ez-Zumer, 65)

[61] Tj. nije dovoljno da čovjek vjeruje Allahovo, dželle šanuh, postojanje, da je On Bog, da usmrćuje i oživljava, da opskrbljuje i sl., da bi bio musliman. Naprotiv, mora uz to ubjeđenje da se odaziva Allahovim, azze ve dželle, naredbama, da se kloni Njegovih zabrana i slijedi Poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, a najveća Allahova naredba je uspostavljanje *TEVHIDA*, tj. da se samo Allah obožava, a najveća zabrana je činjenje *ŠIRKA*.

Dokaz za to su Allahove riječi:

"Upitaj: 'Ko vas hrani s neba i iz zemlje, ko vam je dao sluh i vid i ko vlada njima, ko stvara živo iz neživog, a pretvara živo u neživo, i ko upravlja svim'? – 'Allah'! – reći će oni -, a ti reci: 'Pa zašto Ga se onda ne bojite?'" (Junus, 31) [62]

PRAVILO DRUGO

Ti nevjernici su govorili: *"Mi se nismo molili kipovima niti ih dozivali osim zato što smo od njih tražili da nas približe Allahu i da se za nas zauzmu kod Njega."* [63]

Dokaz da su od njih tražili da ih približe Allahu, dželle šanuh, su Njegove riječi:

"Iskreno ispovijedanje vjere pripada Allahu! A onima koji pored Njega uzimaju zaštitnike i govore: 'Mi ih obožavamo samo zato da bi nas što više Allahu približili' – Allah će njima, zaista, presuditi o onome u čemu su se oni razilazili. Allah nikako neće ukazati na pravi put onome ko je lažljivac i nevjernik." (Ez-Zumer, 3)

Dokaz da su od njih tražili *ŠEFA'AT - ZAUZIMANJE* (zagovaranje, posredništvo) su Allahove riječi:

"Oni, pored Allaha, obožavaju one koji im ne mogu nauditi niti im mogu kakvu korist pribaviti, i govore: 'Ovo su naši zagovornici kod Allaha.'" (Junus, 18)

---

[62] Ajet je objavljen u kontekstu mnogobožaca, tj. priznavali su da ih Allah hrani s neba i iz zemlje, da im je dao sluh i vid itd., i pored toga to ih nije učinilo muslimanima i uvelo u Islam.

[63] Isto tako govore i oni koji obožavaju kaburove, evlije, šejhove, turbeta i sl. u današnje vrijeme, da nas Allah, Uzvišeni, toga sačuva.

A *ŠEFA'AT* se dijeli na dvije vrste:

Prva: Vjerski nepotvrđen i zabranjen *ŠEFA'AT*, a to je svaki *ŠEFA'AT* koji se traži od nekog drugog mimo Allaha, dželle šanuh, kojeg nije u stanju ispuniti niko osim Njega. [64]

Dokaz za to riječi Allaha Uzvišenog:

"O vjernici, udijelite dio od onoga čime vas Mi darujemo, prije nego što dođe Dan kada neće biti ni otkupa, ni prijateljstva, ni posredništva! – A nevjernici su pravi nepravednici." (El-Bekare, 254)

Druga: Vjerski potvrđen i dozvoljen *ŠEFA'AT*, a to je svaki *ŠEFA'AT* koji se traži od Uzvišenog Allaha, dželle šanuh.

Svaki šefadžija je počašćen tim zauzimanjem, ali, onaj za koga čini *ŠEFA'AT* mora da bude od onih s čijim riječima i djelima je

---

[64] Pod spomenuto ulazi traženje *ŠEFA'ATA od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, riječima: "Šefa'at, ja resulellah!" ili* od šejhova, evlija i drugih, što je prisutno kod velikog broja neukog naroda koji se povode za svojim zabludjelim predvodnicima. *ŠEFA'AT* je samo Allahovo, dželle šanuh, pravo i nije ga dozvoljeno tražiti osim od Njega, Jedinog. ***"Reci: 'Allahu pripada svaki šefa'at (zauzimanje).'"*** (Ez-Zumer, 44), ***"I opominji Kur'anom one koji strahuju što će pred Gospodarom svojim sakupljeni biti, kad osim Njega ni zaštitnika ni zagovornika (šefadžiju) neće imati – da bi se Allaha bojali."*** (El-En'am, 51)

Što se tiče *ŠEFA'ATA* Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, na Sudnjem danu, to je vid počasti koju Allah, dželle šanuh, želi da ukaže Svom odabranom robu pred ostalim stvorenjima, radi visokog stepena kojeg posjeduje kod Njega. Sam Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije u stanju da se zauzme ni za koga kod Allaha, dželle šanuh, dok mu On to ne dozvoli i dok ne bude zadovoljan s onim za koga se zauzima. Onaj ko želi da zasluži *ŠEFA'AT* Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, neka se pokorava Uzvišenom Allahu i Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i neka direktno moli Allaha da učini Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, njegovim šefadžijom na Sudnjem danu.

zadovoljan Allah, azze ve dželle, a neće se moći za njega zauzimati sve dok mu Uzvišeni Allah to ne dozvoli.

Allah, dželle šanuh, rekao je: ***"Ko se može pred Njim zauzimati za nekoga bez dopuštenja Njegova?!"*** (El-Bekare, 255)

PRAVILO TREĆE

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada je počeo sa vjerovjesničkom misijom zatekao je ljude kako čine razne vrste ibadeta. Neki od njih su obožavali meleke a neki vjerovjesnike i dobre ljude, neki pak drveće i stijene, a drugi Sunce i Mjesec. On, sallallahu alejhi ve sellem, objavio im je rat, borio se protiv svih njih i nije među njima pravio nikakve razlike.[65]

Dokaz za to su riječi Uzvišenog Allaha:

"I borite se protiv njih dok smutnja (širk) ne iščezne i dok samo Allahova vjera ne ostane." (El-Enfal, 39)

Dokaz da je zabranjeno obožavati Sunce i Mjesec su riječi Allaha Uzvišenog:

"Među znamenjima Njegovim su noć i dan, i Sunce i Mjesec. Ne činite sedždu ni pred Suncem ni pred Mjesecom, već sedždu činite pred Allahom, koji ih je stvorio, ako samo Njega, Jedinog, obožavate." (Fussilet, 37)

Dokaz da je zabranjeno obožavati meleke su riječi Allaha Uzvišenog:

---

[65] Tj. nema razlike između onih koji obožavaju kamenje, drveće, kipove i sl. i onih koji obožavaju poslanike, meleke, evlije, šejhove, turbeta i sl., na sve se odnosi isti propis, tj. da su mnogobošci i da će vječno ostati u vatri, osim ako se prije smrti pokaju i svaki vid ibadeta usmjere samo Uzvišenom Allahu.

"I On vam ne naređuje da meleke i vjerovjesnike bogovima smatrate. Zar da vam naredi da budete nevjernici, nakon što ste postali muslimani?" (Alu Imran, 80)

Dokaz da je zabranjeno obožavati vjerovjesnike su riječi Allaha Uzvišenog:

"A kada je Allah rekao: 'O Isa, sine Merjemin, jesi li ti govorio ljudima: 'Prihvatite mene i majku moju kao dva boga uz Allaha!' – on će reći: 'Hvaljen neka si Ti! Meni nije priličilo da govorim ono što nemam pravo. Ako sam ja to govorio, Ti to već znaš; Ti znaš šta ja krijem u sebi, a ja ne znam šta Ti kriješ u Sebi; Samo Ti jedini sve što je skriveno znaš. Ja sam im samo govorio ono što si im Ti naredio: 'Obožavajte Allaha, i moga i svoga Gospodara!'" (El-Ma'ide, 116-117)

Dokaz da je zabranjeno obožavati dobre ljude su riječi Allaha Uzvišenog:

"Oni kojima se oni mole sami traže načina kako će se što više Gospodaru svome približiti, i nadaju se milosti Njegovoj i plaše se kazne Njegove. A kazne Gospodara tvoga svako treba da se čuva." (El-Isra, 57)

Dokaz da je zabranjeno obožavati drveće i kamenje su riječi Allaha Uzvišenog:

"Šta kažete o Latu i Uzzau, i Menatu, trećoj najmanje cijenjenoj?" (En-Nedžm, 19-20) [66]

---

[66] *Lat* je bila bijela stijena u Taifu na kojoj je bila isklesana kuća. Oko tog kipa bilo je naseljeno pleme *Sekif* koje ga je obožavalo i njime se hvalisalo među drugim arapima.

Uzza je bilo palmino drvo između Mekke i Taifa, oko kojeg je bila uzdignuta građevina na kojoj su bili obješeni zastori. Tog kipa obožavalo je pleme *Kurejš.*

Dokaz za to je, također, i hadis Ebu Vakida el-Lejsija, radijallahu anhu, koji kaže:

"Krenuli smo s Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, u pohod na Hunejn[67], a tek smo napustili kufr (nevjerovanje). Mušrici su imali lotosovo drvo, kod kojeg su klečali i na kojeg su vješali svoje oružje[68], koje se zvalo *Zatu-envat* [69]. Dok smo išli s Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, prošli smo pored lotosovog drveta, pa smo rekli: 'O Allahov Poslaniče! Daj da i mi imamo drvo *Zatu-envat*, kao što i mušrici imaju *Zatu-envat*?!' Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na to je odgovorio: **'Allahu ekber - Allah je najveći! Doista su to običaji! Rekli ste, tako mi Onoga u Čijim rukama je moja duša, isto kao što su rekli Israelćani Musa'u: *'... napravi i ti nama boga kao što i oni imaju bogove!' – 'Vi ste, uistinu, narod koji nema pameti!'* – reče on.'**[70] (El-E'araf, 138) **Vi će te, doista, slijediti običaje onih koji su bili prije vas.'**"[71]

Menat je bio kip u naselju Kudejd, između Mekke i Medine, kojeg su obožavala plemena Huza'a, Evs i Hazredž. Oko njega su obilazili (tevafili) i prinosili mu žrtve.

[67] *Hunejn* je dolina koja se nalazi na desetak milja istočno od Mekke.

[68] Tj. boravili su kod njega obožavajući ga, veličajući i tražeći bereket, pribavljanje koristi i otklanjanje šteta, jer su imali takvo vjerovanje, a na njega su vješali i svoje oružje iz istih razloga.

[69] Što bi u slobodnom prijevodu značilo "Ono na što se nešto vješa".

[70] Iako oni nisu tražili božanstvo mimo Allaha, dželle šanuh, da ga obožavaju, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ipak ih je obavijestio da traženje berketa od drveća čini to drveće božanstvima koja se obožavaju mimo Allaha, azze ve dželle, iako ih oni sami nisu nazvali bogovima. Hadis jasno upućuje da je vezivanje srca za drveće, kamenje i slično - radi traženja bereketa - širk Uzvišenom Allahu, dželle šanuh. Ako smatra da to drveće i kamenje samo od sebe daje bereket, otklanja nedaće i sl. onda je to veliki širk, koji izvodi počinioca iz vjere, dok, ako smatra da je Allah jedini taj koji daje bereket ali je

PRAVILO ČETVRTO

ŠIRK kojeg čine mušrici u današnje vrijeme je veći i opasniji nego *ŠIRK* kojeg su činili mušrici u prvo vrijeme.

Mušrici u prvo vrijeme činili su *ŠIRK* kada bi bili u izobilju i blagodatima, a kada bi bili u poteškoćama iskreno bi obožavali samo Allaha, dok, mušrici u današnje vrijeme[72] neprestano čine širk, bilo da su u lahkoćama ili poteškoćama, a dokaz su riječi Allaha Uzvišenog:

"Kad se u lađe ukrcaju, iskreno se mole samo Allahu, a kad ih On do kopna dovede, odjednom Mu širk čine." (El-Ankebut, 65)

Allah, dželle šanuh, najbolje zna i neka je salavat i selam na Muhammeda, njegovu časnu porodicu i sve ashabe.

---

to drveće i kamenje samo put da se dođe do Allahovog bereketa, ili da je Allah u tome upravo dao berketa i sl., onda je to mali širk, koji je jedan od najvećih grijeha, ali ne izvodi iz vjere.

[71] Hadis su zabilježili Tirmizi, 2180; Nesa'i u *Kubra,* 11185; Ahmed, 21897; Ibn Hibban, 6702 i drugi s vjerodostojnim lancem prenosilaca.

[72] Tj. oni koji obožavaju turbeta, kaburove, evlije, dobre, poslanike, meleke isl.

DJELA KOJA RUŠE VJEROVANJE

Nevakidu-l-islam

Imam šejhul-islam

Muhammed b. Abdul-Vehhab et-Temimi, rhm.

(preselio na ahiret 1206 h. g.)

SA ARAPSKOG PREVEO I BILJEŠKAMA POPRATIO:

Amir I. Smajić

U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

Imam, šejhul-islam i obnovitelj tevhida, *šejh* ***Muhammed b. Abdul-Vehhab b. Sulejman Et-Temimi***, rahimehullah, rekao je:

Znaj, Allah ti se smilovao, da je 10 djela[73] koja poništavaju i ruše čovjekov Islam.[74]

PRVO DJELO

ŠIRK u obožavanju Allaha, dželle šanuh. Uzvišeni Allah rekao je: ***"Allah, doista, neće oprostiti da Mu se širk učini, a oprostit će sve mimo toga, kome On hoće!"*** (En-Nisa, 116)

"Doista će Allah, onome ko Mu učini širk, ulazak u Džennet zabraniti i boravište njegovo će biti Vatra, a nasilnicima nećeš naći pomagača" (El-Maide, 72)

---

[73] Djela koja izvode iz islama u osnovi može bit više ili manje od 10, ali se na kraju vraćaju na ova djela koja je spomenuo autor. Zato su neki učenjaci spomenuli da ima 400 djela koja izvode iz vjere, a neki su spomenuli 90, a neki manje od toga, a Allah, dželle šanuh, najbolje zna.

[74] Poznavanje ovih djela je veoma bitno za svakog muslimana, kako bi ih se klonio, a i druge upozoravao od upadanja u njih, jer ako musliman ne poznaje ove stvari bojat je se za njega da ga ne zadesi nešto od toga. Otpadništvo (ar. *er-ridde*) znači napuštanje i vraćanje od islama, od ar. glagola *"irtedde"* tj. vratiti se. Allah, dželle šanuh, rekao je: ***"A oni među vama koji od vjere svoje otpadnu i kao nevjernici umru – njihova djela bit će poništena na ovome i drugome svijetu. Oni će stanovnici Vatre biti i tamo će vječno ostati."*** (El-Bekare, 217)

U ŠIRK spada i prinošenje žrtve nekom drugom mimo Allahu kao džinnu ili kaburu. [75]

DRUGO DJELO

Onaj ko između sebe i Allaha, dželle šenuh, uzme posrednike koje doziva, moli, od kojih traži ŠEFA'AT (zauzimanje) i na koje se oslanja, počinio je nevjerstvo po konsenzusu svih islamskih učenjaka.[76]

TREĆE DJELO

Onaj koji ne smatra mušrike nevjernicima, ili sumnja u njihovo nevjerstvo, ili smatra da je njihova vjera ispravna, počinio je nevjerstvo.[77]

---

[75] Onaj ko prinese žrtvu nekom drugom, mimo Allahu, azze ve dželle, želeći da mu se približi ili ostvari neku dobrobit, kao mrtvim, turbetima, kipovima, evlijama i drugim, počinio je veliki širk, zato što je usmjerio ibadet, koji je samo Allahovo pravo, nekom drugom mimo Njemu, Uzvišenom.

[76] Allahu, azze ve dželle, Gospodaru svih svjetova, nepotrebni su posrednici između Njega i robova, jer On sve čuje i sve podrobno vidi i dobro je upoznat o Svojim robovima i onim što rade od dobrih ili loših djela. Uzvišeni, dželle šanuh, je rekao: ***"A kada te robovi Moji za Mene upitaju, Ja sam, sigurno, blizu. Odazivam se molbi molitelja kad Me zamoli. Zato neka oni pozivu Mome udovolje i neka vjeruju u Mene, da bi bili na pravom putu."*** (El-Bekare, 186) Pod "uzimanjem posrednika" smatra se direktno traženje *ŠEFA'ATA* i upućivanje dovi (molbi) Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, šejhovima, evlijama, dobrim i drugima, kao što neki govore: *"Šefa'at ja resulellah!"* i sl., činjenje tevafa oko kaburova, prinošenje žrtvi turbetima i slično što rade mnoge zabludjele sekte u Islamu.

[77] Šejh Sulejman b. Abdullah Alu Šejh, rahimehullah, rekao je: "Ako sumnja u njihovo nevjerstvo, ili pak ne zna da su nevjernici, pojasnit će mu se da su takvi nevjernici, na osnovu dokaza iz Kur'ana i Sunneta, pa, ako i nakon toga

ČETVRTO DJELO

Ko smatra da postoji uputa, mimo upute Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, koja je bolja i potpunija od njegove upute, ili misli da je nečija presuda bolja od njegove presude, kao onaj koji daje prednost sudu TAGUTA nad njegovim sudom, nevjernik je.[78]

---

posumnja, ili bude neodlučan, onda je nevjernik po konsenzusu islamskih učenjaka, zato što je onaj koji sumnja u nevjerstvo nevjernika i sam nevjernik." (*Evseku urel-iman*, str. 61)

Bitno je napomenuti da se ovaj propis odnosi samo na nevjernike u čije nevjerstvo nema sumnje, kao kršćani, židovi, vatropoklonici, mušrici Mekke, keramiti, batinije i dr., dok, onaj koji sumnja u nevjerstvo onog oko čijeg nevjerstva postoji razilaženje među islamskim učenjacima, kao ostavljač namaza, onaj ko ne sudi po Allahovom zakonu i sl., takav nije nevjernik.

[78] Onaj koji smatra da je nečija presuda bolja i ispravnija od Allahove presude i presude Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, je nevjernik po konsenzusu islamskih učenjaka, kao i onaj koji daje prednost tagutskim, nevjerničkim, laičkim i drugim zakonima nad zakonom Gospodara svih svjetova, koji je najbolji i najpravedniji sudija, dželle šanuh. Isto tako nevjernik je i onaj koji potisne Allahov zakon i zamijeni ga drugim zakonima, svejedno smatrao taj zakon boljim, ili na istom stepenu, ili gorim od Šerijata, i svejedno smatrao to dozvoljenim postupkom ili zabranjenim.

Allah, Uzvišeni, rekao je: ***"A oni koji ne sude prema onome što je Allah objavio, oni su pravi nevjernici."*** (El-Ma'ide, 44), ***"Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što se objavljuje tebi i u ono što je objavljeno prije tebe pa ipak žele da im se pred tagutom sudi, a naređeno im je da ne vjeruju u njega. A šejtan želi da ih u veliku zabludu navede."*** (En-Nisa, 60)

Što se tiče onog koji ne sudi po Allahovom zakonu, ali smatra da je obaveza suditi po njemu i zabranjeno suditi po drugim zakonima, i da je onaj koji sudi drugim zakonima grešan pred Allahom, ali, radi strasti ili neke dunjalučke koristi ne sudi po Allahovom zakonu, oko takve osobe razilaze se islamski učenjaci, da li je nevjerik ili ne. Dio učenjaka kaže za takvu osobu da nije nevjernik i da se to djelo smatra malim nevjerstvom, koje ne izvodi iz vjere,

PETO DJELO

Ko prezire nešto od onoga s čime je došao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pa makar i radio po tome, počinio je nevjerstvo.[79]

ŠESTO DJELO

Onaj koji se bude ismijavao i izrugivao sa nečim od vjere s kojom je došao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ili sa nečim od Allahove nagrade i kazne, počinio je nevjerstvo.

---

sve dok ne ohalali suđenje drugim zakonima mimo Allahovog, dok, drugi učenjaci kažu da je to djelo veliko nevjerstvo, koje izvodi iz vjere, osim ako u osnovi sudi po Allahovom zakonu, ali, u određenim situacijama i pojedinačnim presudama nekada presudi suprotno istini, onda se to smatra malim nevjerstvom, koje je veliki grijeh i očita nepokornost Allahu, ali ne izvodi iz vjere. Drugo mišljenje je bliže istini a Allah, dželle šanuh, najbolje zna. (Vidi detaljnije: Ibn Tejmijje, *Medžmu'ul-fetava*, 5/130, 35/388; Ibn Ibrahim, *Medžmu'ul-fetava*, 12/280; Salih el-Fevzan, *Akidetu-tevhid*, str. 146-148)

Onaj ko smatra da je Allahov sud, jedini ispravni sud, i da nije dozvoljeno suditi osim po njemu, te zalaže se za njegovo uspostavljanje i primjenu, koliko je u mogućnosti, ali, nije u mogućnosti da sudi po njemu iz određenih razloga, kao opravdani strah i nemoć i sl., takav nije nevjernik, kao što su pojasnili šejhu-l-islam Ibn Tejmijje i drugi, a Allah najbolje zna. (Vidi: *Medžmu'ul-fetava*, 19/216-219)

Detaljnije o ovoj tematici vratiti se na djelo *Hukmu bi gajri ma enzelellah* od uvaženog šejha *dr. Abdur-Rahmana el-Mahmuda*, hafizehullah, koje je veoma korisno i poučno, ali za onog koji ima opće predznanje.

[79] Allah, dželle šanuh, rekao je: ***"To će biti zato što su ono što izaziva Allahovu srdžbu slijedili, a ono čime je On zadovoljan prezirali; pa je On djela njihova poništio."*** (Muhammed, 28)

Dokaz za to su Allahove, dželle šanuh, riječi: ***"Reci: 'A zar da se sa Allahom i Njegovim ajetima i Poslanikom Njegovim ismijavate!' 'Ne ispričavajte se! Doista ste postali nevjernici nakon vjerovanja.'"*** (Et-Tevbe, 65, 66)[80]

SEDMO DJELO

Bavljenje sihrom. U to spada sihr sa kojim se razdvajaju ili spajaju supružnici. Onaj ko to bude radio ili bude s time zadovoljan, počinio je nevjerstvo.

Dokaz za to su Allahove, azze ve dželle, riječi: ***"A njih dvojica nisu nikoga učili dok mu ne bi rekli: 'Mi smo samo iskušenje, i ti ne budi nevjernik!'"*** (El-Bekare, 102)[81]

---

[80] Abdullah b. Omer, radijallahu anhuma, rekao je: "Neki čovjek je, na jednom od skupova prilikom pohoda na Tebuk, rekao: 'Doista nisam vidio da je neko sličan ovim našim karijama (učenjacima). Nisam vidio pohlepnijih trbuha, lažljivijih jezika i većih kukavica prilikom susreta s neprijateljem od njih.' Jedan od prisutnih (ashaba) odgovorio mu je: 'Slagao si! Doista si ti munafik (licemjer)! Obavijestit ću o ovome Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem!'" Ta vijest je doprla do Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a ujedno je i spuštena objava. Ibn Omer, radijallahu anhuma, kaže: "Vidio sam onog ko je to rekao kako, obješen za uzdu deve Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a kamenice mu prave rane po nogama, govori: 'O, Allahov Poslaniče! Doista smo mi samo razgovarali i zabavljali se!', a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ne odgovara mu na to osim: ***"A zar da se s Allahom, riječima Njegovim i Poslanikom Njegovim ismijavate?..."***

Predaju su zabilježili Ibn Džerir, 14/333; Ibn Ebi Hatim, 7/313; i drugi s dobrim lancem prenosilaca.

[81] Sihr je svaki tajni i nepoznati vid liječenja ili izazivanja bolesti putem izučavanja, čaranja, zapisa, trava i sl. što koristi sihirbaz kako bi na tajnovit način pomogao ili naudio određenoj osobi. Sihrom se, također, smatra i svaki vid magije koja izokreće stvarnost u očima ljudi. Sihirbaz je onaj koji se bavi sihrom i pravi ga putem suradnje sa šejtanima i pokvarenim džinnima, koji mu

OSMO DJELO

Potpomaganje i podržavanje mušrika protiv muslimana, a dokaz za to su Allahove, dželle šanuh, riječi: ***"A onaj, među vama, koji ih za zaštitnike (međusobne pomagače) prihvati je od njih; Allah uistinu neće ukazati na pravi put narodu nepravednom."*** (El-Maide, 51) [82]

---

se pokoravaju i pomažu, ali, za uzvrat od njega traže da čini neka odvratna i Allahu mrska djela; kao činjenje sedžde šejtanima, ili bacanje Mushafa u izmet, ili psovanje Allaha, azze ve dželle i sl. Svaki vid bavljenja sihrom, bilo da ga čini, ili podučava, ili je zadovoljan njime, jasno je nevjerstvo u Uzvišenog Allaha i očito otpadništvo od vjere Islama. Isti propis važi i za sve vrste gatara, vračara, proricatelja sudbine i njima sličnih, koji putem džina, šejtana, zvijezda i određenih prirodnih pojava obavještavaju o budućnosti, sudbini, izgubljenim stvarima i sl. Allah je rekao: ***"Reci: 'Niko, osim Allah, ni na nebu ni na Zemlji, ne zna što će se dogoditi'; i oni ne znaju kada će oživljeni biti."*** (En-Neml, 65)

[82] Ibn Džerir et-Taberi pojašnjavajući značenje ovog ajeta, rekao je: "Onaj koji ih za zaštitnike uzme i pomogne ih protiv vjernika takav je sljedbenik njihove vjere..." (*Tefsir Ibn Džerir*, 10/400)

Ibn Hazm kaže: "Ispravno je da je značenje riječi Uzvišenog Allaha ***'A onaj među vama koji ih za zaštitnike prihvati on je njihov'*** upravo ono na što u vanjštini upućuju, tj. da je on nevjernik kao i ostali nevjernici. Ovo je istina po pitanju koje se ne razilaze dva muslimana." (*El-Muhalla*, 11/138)

Kurtubi je rekao: "U ovom ajetu Allah, dželle šanuh, pojasnio je da je stanje onoga koji to radi isto kao i njihovo stanje. To za sobom povlači da je zabranjeno muslimanu da nasljeđuje imetak murteda (otpadnika)..." (*Ahkamul-Kur'an*, 6/217)

Ibnul-Kajjim kaže: "Uzvišeni Allah je presudio, a niko bolje ne sudi od Njega, da je onaj koji uzme kršćane i židove za međusobne zaštitnike jedan od njih. '***A onaj među vama koji ih za zaštitnike prihvati on je njihov***'. Ako je onaj koji ih uzme za međusobne potpomagače i zaštitnike od njih, po tekstu Kur'ana, onda ima i isti propis kao oni." (*Ahkamu ehli zimme*, 1/195)

DEVETO DJELO

Onaj ko bude ubijeđen da je dozvoljeno nekome od ljudi izlaziti iz šerijata koji je objavljen Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, kao što je bilo dozvoljeno Hidru da izađe iz šerijata Musaa, alejhis-selam, takav je počinio nevjerstvo. [83]

DESETO DJELO

Okretanje od Allahove vjere, ne uči je niti radi po njoj, a dokaz za to su Allahove, dželle šanuh, riječi: ***"A ima li nepravednijeg od onoga koji, opomenut riječima Gospodara***

Šejh Abdul-Aziz b. Baz u tom kontekstu je rekao: "Islamski učenjaci jednoglasni su da onaj koji pomogne nevjernike, ehlul-kitabije i druge nevjernika, protiv muslimana, bilo kojom vrstom pomoći, i na bilo koji način, postao je nevjernik kao i oni." (*Fetava Ibn Baz*, 1/269)

Što se tiče sukoba između muslimana, u kojem se desi da se jedna skupina od njih potpomogne s nevjernicima protiv druge skupine, to nema isti propis kao pomaganje nevjernika koji su u ratu protiv muslimana. Imam Ibn Hazm o tome je rekao: "Što se tiče muslimana koje je strast navela pa su se potpomogli sa mušricima u borbi protiv muslimana, s kojima se razilaze: ako su oni (muslimani) predvodnici i jači, a nevjernici samo u njihovoj pratnji kao ispomoć, takvi su otišli u propast i krajnju granicu nepokornosti, ali nisu radi toga postali nevjernici, zato što ništa u Kur'anu i konsenzusu islamskih učenjaka ne upućuje da je to nevjerstvo, ali ako su nevjernici predvodnici i glavni u borbi, onda su time počinili nevjerstvo, kao što smo spomenuli. Ako su iste jačine, i niko od dvije skupine nije predvodnik, ne vidim da su time postali nevjernici, a Allah najbolje zna." (*El-Muhalla*, 11/200-201)

[83] Kao oni koji smatraju da su kršćani, židovi i svi ljudi dobre volje, vjernici i da će ući u Džennet, kao i oni koji smatraju da je određenim šejhovima, evlijama i sl. dozvoljeno da ne slijede Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i da sami od sebe donose propise i ibadete.

svoga, njima leđa okrene? Mi ćemo, zaista, kazniti zlikovce!" (Es-Sedžde, 22)[84]

Nema razlike u svim ovim djelima između onoga ko to radi iz šale, namjerno i ozbiljno, ili iz straha, osim onaj ko je na to prisiljen. [85]

Sva spomenuta djela su veoma opasna i često se čine, radi toga, musliman je obavezan da ih se pripazi, i da se boji za sebe da ne uradi neka od njih. Utječemo se Allahu od uzroka Njegove srdžbe i bolne kazne. [86]

---

[84] Misli se na nemarnost i nezainteresovanost za djelima bez kojih čovjek ne može biti musliman i neizučavanje temeljnih i osnovnih propisa vjere, iz čega se da razumjeti da mu vjera i njeni propisi nisu bitni, te da im ne pridaje pažnje. Na spomenuti propis se ne odnose muslimani koji ne poznaju detaljno šerijatske propise, jer nije obaveza svakom muslimanu da bude učenjak.

[85] Allah, dželle šanuh, rekao je: ***"Onoga koji zaniječe Allaha, nakon što je u Njega vjerovao, - osim ako bude na to primoran, a srce mu ostane čvrsto u vjeri -, čeka Allahova kazna."*** (En-Nehl, 106)

[86] Bitno je napomenuti na zabludu i opasnost dvije skupine koje su pitanja tekfira shvatili na sektaški način. **Prva:** oni koji proglašavaju muslimane neosnovano nevjernicima, ili bez ispunjavanja svih uslova i otklanjanja svih prepreka koje su učenjaci postavili da bi se dotična osoba proglasila nevjernikom. Takvi su se poistovjetili sa sektom haridžija. **Druga:** oni koji pitanje tekfira u potpunosti zanemaruju i ne uzimaju ga u razmatranje, smatrajući to nebitnim pitanjem, ili uzrokom podjele muslimana i sl., ili pokušavaju opravdati djela nevjerstva koja je nemoguće opravdati. Takvi su se poistovjetili sa sektom murdžija. Ispravan je srednji put, između dvije krajnosti i zablude, put učenjaka Ehli-s-Sunneta, koji smatraju pitanje tekfira bitnim i važnim pitanjem, koje nikako ne treba zanemariti ili mu umanjiti bitnost, ali, spuštanje tog propisa, na mase ili pojedince, dozvoljeno je tek nakon što se za to ispune uslovi i otklone prepreke, uz detaljno i podrobno izučavanje tog pitanja iz ehli-s-sunetske literature i pred povjerljivim islamskim učenjacima. Ti uslovi i prepreke se razlikuju shodno vrsti djela i stanju onog koji ga čini, i detaljno su pojašnjeni u literaturi koja se bavi datom tematikom. Svaki musliman obavezan je smatrati djelo nevjerstva nevjerstvom, dok

proglašavanje dotične osobe nevjernikom nije dozvoljeno osim s jasnim znanjem, pogotovo kada je riječ o djelima oko kojih se vodi spor među islamskim učenjacima, da li su nevjerstvo ili ne, ili se razilaze o određenim detaljima vezanim za to djelo nevjerstva.

Šejh Sulejman b. Nasir el-'Ulvan, hafizehullah, rekao je: "Neka se zna, da musliman može reći ili počiniti djelo, na koje Kur'an, Sunnet i konsenzus učenjaka prvih generacija upućuju da je djelo nevjerstva i da je odmetništvo od Islama, ali islamski učenjaci nisu smatrali usko povezanim ubjeđenje da je dotično djelo nevjerstvo i proglašavanje osobe koja ga čini nevjernikom. Neće se svaka osoba koja počini djelo nevjerstva proglasiti nevjernikom, jer određeni govor ili djelo mogu biti nevjerstvo, ali neće se reći da je onaj koji to kaže ili uradi nevjernik, sve dok se ne ispune uslovi i otklone zapreke. Može se desiti da je čovjek tek ušao u Islam, i da radi djelo nevjerstva a nije s time upoznat, pa kada mu se pojasni odmah se povrati. Može se desiti i da nešto negira iz pogrešnog shvatanja i tumačenja i sl. od prepreka pri proglašavanju nekoga nevjernikom. Ovo je veliki temelj i pravilo kome je obaveza posvetiti pažnju i ispravno ga shvatiti, zato što tekfir nije pravo stvorenja, da proglašava nevjernikom ko koga hoće, iz svojih strasti. Obaveza je u tome vratiti se Kur'anu i Sunnetu po shvatanju prvih i ispravnih generacija ovog ummeta. Onaj koga su Allah i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proglasili nevjernikom, i nad njim je uspostavljen dokaz - takav je nevjernik, a suprotno - ne... Ukratko, pravac ispravnih učenjaka je pravljenje razlike između smatranja određenog djela nevjerstvom i proglašavanja onoga koji radi to djelo nevjernikom. Isti slučaj je i sa proglašavanjem nekoga novotarom. Postoji razlika između smatranja djela novotarijom i smatranja onoga koji radi dotično djelo novotarom. Ne biva svako ko uradi neku novotariju novoratom. Onaj ko detaljno pogleda i razmisli o stanju prvih, ispravnih, generacija ovog ummeta jasna mu je istinitost i ispravnost ovog stava i vidjet će da je ovo, što smo spomenuli, upravo njihov pravac i put. Jasno će mu biti da je pravda, odbrana istine i žudnja za uputom ljudi, koja se pri njima nalazila, bila uzrokom da ih Allah počasti korisnim znanjem i dobrim djelima. Obaveza na svim ljudima je da im namjera bude prenošenje istine i uklanjanje neistine, sa pravednošću i umjerenošću, kako bi kompletna vjera pripala samo Allahu i neka je zahvala Gospodaru svih svjetova." (*Tibjan šerhu nevakidil-islam*, 75-76)

Neka je Allahov mir i spas na Njegovo najodabranije stvorenje Muhammeda, njegovu časnu porodicu i sve ashabe.[87]

[87] Allaha, azze ve dželle, molim da se smiluje šejhu-l-islamu imamu ***Muhammedu b. Abdul-Vehhabu***, oprosti mu grijehe i nagradi ga za veliki trud kojeg je uložio u pojašnjavanju i odbrani ispravnog vjerovanja – vjerovanja prvih generacija. Amin!

Pri pripremi ovog kratkog djela, pored tradicionalnih i kapitalnih djela (pojedine hadiske zbirke, tefsiri i sl.), korištena su i mnoga akidetska djela. Neka od najbitnijih su: *Tejsiru-l-Azizi-l-Hamid* od Sulejmana b. Abdullaha, *Fethu-l-Medžid* i *Kurretu ujuni-l-mevehhidin* od Abdur-Rahmana b. Hasana, *Hašijetu seleseti-l-usul* od Abdur-Rahmana b. Kasima, *Šerhu seleseti-l-usul* od Ibn Usejmina, *El-Mehsul fi šerhi selaseti-l-usul* od Abdullaha el-Gunejmana, *Husulu-l-me'mul fi šerhi selaseti-l-usul* od Abdullaha el-Fevzana, *Tejsiru-l-vusul šerhu selaseti-l-usul* od Abdul-Muhsina el-Kasima, *Medžmu'atu-š-šuruh* od Abdur-Rahmana el-Berraka, *Šerhu kava'idi-l-erbe'a* od Saliha el-Fevzana, *Šerhu nevakidi-l-islam* od Abdullaha es-Sa'da, *Et-Tibjan fi šerhi nevekidi-l-islam* od Sulejmana el-Ulvana, *Durusun fi šerhi nevakidi-l-islam* od Saliha el-Fevzana, *El-I'alam fi šerhi nevakidi-l-islam* od Abdul-Aziza et-Tarifija, *Šerhu akideti-t-Tahavijje* od Ibn Ebi-l-Izza, *Me'aridžu-l-kabul* od Hafiza el-Hakemija, *Šerhu risaleti-d-delail* od Saliha el-Fevzana, *El-Kadau ve-l-kader* od Abdur-Rahmana el-Mahmuda, *El-Imanu bi-l-kadai ve-l-kader* od Muhammeda el-Hameda, *Muhtesaru-l-uluvvi li-z-Zehebi* od Muhammeda Nasuruddina el-Albanija, *Uluvvullahi ala halkihi* od Musaa ed-Duvejša, *El-Hukmu bi gajri me enzelellah* od Abdur-Rahmana el-Mahmuda, *Akidetu-tevhid* od Saliha el-Fevzana i druga bitna djela.

Molim Allaha, dželle šanuh, da ovo djelo bude iskreno radi Njegovog Plemenitog lica i tražeći samo Njegovo zadovoljstvo, te da bude od koristi muslimanima i muslimankama i svim koji tragaju za uputom i pravim putem, a naša posljednja dova je ***"... neka je sva zahvala Allahu, Gospodaru svih svjetova."***

BESPLATAN PRIMJERAK